॥श्री॥ जयजयाजिदेवाधिदेवा॥ योगीसिगुरुहंसस्वभावा॥ विश्वविश्वा
मायेसद्भावा॥ तुंकृपेनेंजेव्हांअवलोकिसि॥१॥ तेंविश्विजेविश्ववा
सि॥ यातेंविश्वासिह्मणासि॥ तेणेंविश्वासेप्रसंन्नहोसि॥ तैंपायापासिप्रवे
श॥२॥ साचरपाकृणाकृपाद्रिष्टि॥ अहंसोहंसुटल्यागांठि॥ येकस्वराच्चितु
ज्ञापोटि॥ उठाउठीप्रवेशलों॥३॥ यालागितुनिजात्ममाये॥ याहेतुजवपाहों
जाये॥ तवबापपणतुजमाजिआहे॥ अभिनवकायसांगावें॥४॥ येथमातापि
तादोन्हि॥ वेगळालिआसतिजनि॥ तेदोन्हियेककरुनि॥ येकाजनार्दनीनि
जतान्हें॥५॥ आताउभयस्नेहेंस्नेहाळ॥ वाढविसिमजबाळ॥ परीनिचनवा
सोहळा॥ संक्रमेआगळानिजबोधाचा॥६॥ सिवशक्तिगणेश॥ विश्वविष्णु
चंडांश॥ ऐसाअळंकारबहुवस॥ निजविलासलेवविसि॥७॥ यापरिमजनिज
बाळा॥ लेणिलेवविसिस्वलिळा॥ आपिलेंइत्लेपणाचासोहळा॥ पाहासिवे

ए०भा० कोवेळा कृपादृष्टी॥८॥बाळकालेवाळ विजेलेपो॥तेस्याप्रमाणेकायजापे॥ अ॥२
तोसोहळामातनेभोगणे॥तेविश्री जनार्दनेभोगिजेसुख॥९॥आपुल्याचि
द्रत्नाचि गांठि॥अवडी घातलिमाझियाकंठी॥यालागिमजपाठोवाटि॥
निजात्म दृष्टि स्वयेंधावे॥१०॥समर्थजयाचाजनक॥त्यासिमानितिसक
॥१॥ ळलोक॥येकाजनार्दनेयेक॥आमान्य अधिकमान्यकिजे॥११॥बाळक ॥१॥
स्वयेंबोलोनेणे॥त्यासिमातासिकविवचनें॥तैसिग्रंथकथाकथनें॥स्व
येंजनार्दनेबोलविजे॥१२॥तेणे नवलकेलेयेथ॥मुर्खाहातिश्रीभाग
वत॥सांखिबोलविले प्राकृत॥एकादशार्थदेशभाषा॥१३॥परिसोनप्र
थमाध्यावो॥उगाचि राहिला कुरुरावो॥पुढाकथाकथनिठावो॥काहि
अभिप्रावो दिसेना॥१४॥आपण करावाजेंव प्रश्न॥तवहासांगेलकृष्ण
निधन॥यालागिराजामौन॥ठेला धरूननिवांत॥१५॥जाणोनियाचा
अभिप्रावो॥बोलताजालाशुकदेवो॥तो ह्मणेमोक्षाचाप्रस्तावो॥ते

हाअ ध्यावोपरीक्षिती॥१६॥ हा एकादशअलौकिक॥ श्लोकाहुनिश्लोक
अधिक॥ पदोपदिमुक्तिसुख॥ लगटलेदेखनिजसाधक॥१७॥ ऐसेएक
ताक्षन॥ राजाजालासावधान॥ मुक्तिसुखीआवडीगहन॥ अवधानें
कान॥ सर्वांगकेले॥१८॥ ऐसादेखोनिपरीक्षिति॥ शुक असंतिसुखा
वेचिति॥ तोह्मणेअवधानमुर्ति॥ आइकनिमिर्येतिगुह्यज्ञान॥१९॥
द्वितियाध्याइ निरोपण॥ नारद वसुदेवांसंवादन॥ निमिजायंतारेप्र
श्न॥ मुख्यलक्षणभागवतधर्म॥२०॥ श्लोक॥ श्रीशुकउवाच॥ गो
विंदभुजगुप्तायां द्वारवत्यां कुरूद्वह॥ अवासीन्नारदोभीक्ष्णं कृ
ग्र ष्णोपासनलालसः॥१॥ टिका॥ जोमुक्तामाजि अग्रगणि॥ जोब्रह्मचा
रियासिरोमणि॥ योगीवंदितिमुकुटस्थानि॥ जोमस्तकमंडणि अतिश्रेष्ठ॥
॥२१॥ जोब्रह्मरसाचासमुद्र॥ जोनिजबोधाचापुर्णचंद्र॥ तोबोलताजा
लाशुकयोगिंद्र॥ श्रोतानरेंद्रकुरुवंसिचा॥२२॥ तोह्मणेव्यासाचाजो

१०भा० निजगुरु।। आणि माझाहि परमगुरु।। श्रीनारद माहामुनीश्वरु।। त्यासि भा।२
प्रसादरु श्रीकृष्णभजनि।।२३ द्वारकेहु निस्चयें श्रीकृष्ण।। पिंडारका
पाठवि मुनिगण।। तेथुनि नारद अपण।। द्वारकें जाण पुनः पुन्हायेतु।।२४ सि
होकां जे द्वारके आंत।। नरिघे क्षय कलिकाळकृत।। जेथ स्वयें श्रीकृ
ष्णनाथ।। आसे नांदत निज सामर्थ्यें।।२५ दक्षत्राप नारदासि पाहिं।।
।।२।। मुहुर्त येक राहु नयेये के ठाइं।। तो त्राप हरि। कीर्तनि नाही।। यालागि ।।२।।
तो पाहिं कीर्तन निष्ठ।।२६ ज्याचि कीर्तनि गाई जे कीर्ति।। तो द्वारके व
स स्वयें श्रीपति।। तेथ त्राप बाधे चिनचले प्राप्ति।। यालागि निस्चवासि
नारदासि तेथें।।२७ नारदासि पुर्ण ब्रह्मज्ञान।। त्यासि कां श्रीकृष्णमुर्तिचें
ध्यान।। श्रीकृष्ण देह चैतन्यघन।। यालागी श्रीकृष्णभजन नारदा
सि पढिये।।२८ यापरि श्रीकृष्णभजन।। ट मुक्तासि पढियें पुर्ण।। त्या
सि न भजे अभाग्य कोण।। ते चि निरोपण शुक सांगे।।२९।। श्लोक।।

कोनुराजन्निंद्रियवान्मुकुंद चरणांबुजं ॥ नाभजेत्सर्वतो मृत्युरुपा स्यममरोत्तमैः ॥ टिका ॥ २ ॥ आइकेवापान्रपवर्या । येउनियां उत्तमादे हाया ॥ जोनभजेश्रीकृष्णाराया ॥ तोगिळिलामायाअतिदुःखें ॥ २० ॥ ज्याभगवंतालागुनि ॥ माथाधरुनिपायवणि ॥ सदासिवबैसलामसाणि ॥ महास्मन ॥ निनिजवस्ति ॥ २१ ॥ पाटाआलाचतुरानन ॥ इतराचापाडकोण ॥ देहायेउनिरौनोयण ॥ नभजेतोपूर्णमृत्युग्रस्त ॥ २२ ॥ सज्जुनिपरत्मा पूर्ण ॥ नानासाधनेसिपातिजन ॥ सं सासिसर्वथादृढबधन ॥ नचुकेजन्म अनिवार ॥ २३ ॥ सांडुनिश्रीकृष्णाचरण ॥ इंद्रादिदेवाकरीताभजन ॥ तेदेवमृत्युग्रस्तपूर्ण ॥ माभजेत्यावेमरणकोणवारी ॥ २४ ॥ आसोनि इंद्रियेपाटव्यपूर्ण ॥ जोनभजेश्रीकृष्णचरण ॥ त्यासिसर्वत्रबाधीम क्षिण रण ॥ क्षणौनिदीळि ॥ २५ ॥ तोनारदमाहामुनिश्वर ॥ मुक्तहोउनिस्वजनत

२०॥अ० सर॥द्वारकेसिवसेनिरंतर॥आसि कृष्णासिथोर अतिप्रीति॥३६॥ अ०॥२
श्लोक॥ नमेकदातुदेवर्षिं वसुदेवोगृहागतं॥अर्चितंसुखमासी
नमभिवाद्येदमब्रूवीत॥३॥ टिका॥ धंन्यधंन्यतोनारद॥ज्यासि
सर्वसर्वत्रगोविंद॥सर्वदाहरिनामाचाछंद॥तेणेपरमानंदसदोदि
॥३॥ त॥३७ जोश्रीकृष्णाचा आवडता॥ज्यासिश्रीकृष्णआवडे सर्वथा॥
ज्याचेनिसंगेतत्वता॥निसमुक्तताजडजीव॥३८ तोनारदयेकवेळा॥ ॥३॥
स्वानंदाचियास्वलिळा॥आलावसुदेवाचियाराउळा॥तेणेदेखोनि
डोळा परमहरीखेला॥३९॥ केलेसाष्टांगनमन॥बेसोघातलेंवरा॥
सन॥ब्रह्मसद्भावें पुजन॥श्रद्धासंपुर्णमांडिलें॥४० नारदतोविना
रायण॥येणेविश्वासेकरीपुजन॥हेमपात्रिचरणक्षाळण॥मधुपर्क
विधिपुर्णपुजाकेलि॥४१॥पुजाकरूनिसावधानि॥वसुदेवबेसुनि
सुखासनि॥द्वंद्वं असंतसुखावोनि॥कायअल्हादेनिबोलत॥४२॥

श्लोक ॥ वसुदेव उवाच ॥ भगवान् भवतो यात्रा स्वस्तये सर्वदेहिनां ॥
कृपणानां यथा पित्रोरुत्तमश्लोकवर्त्मनां ॥ ४ ॥ टिका ॥ स्वलिळा
कृपा केलि तुह्मिं ॥ तेणें परम सभाग्य जालों आह्मिं ॥ तुमचेनि [illegible] मन न
आ[illegible]मने आह्मिं ॥ कृतकृत्य स्वामि संनिद्धिमात्रें ॥ ४१ ॥ चुकलिया नि
जजननि ॥ बाळक दीन दिसे जननि ॥ त्यासि मातेच्या आगमनिं ॥ संतो
षमनि निर्भर ॥ ४२ साहुनि श्रेष्ठ तुमचि यात्रा ॥ निस्ससुख दाति भूतमा
त्रा ॥ स्वलिळा तुह्मि महि विचरा ॥ दिनोद्धारा लागुनि ॥ ४३ ॥ मातेचा आ
गमनि निजबाळा ॥ हरिख उसंगिनी चन वासोहळा ॥ तुमचि यात्रा दि
नास कळा ॥ भोगविस्य तलिळा निजात्मसुख ॥ ४४ ॥ माता सुख देते नै
श्वर ॥ तुमचा आगमनि उसनैश्वर ॥ निस्सचि सुखचि न्मात्र ॥ परात्पर
तर भोगवा ॥ ४५ तुह्मि भगवद्धर्म मार्गगामि ॥ तैं तुमचि भेट लाहो
आह्मि ॥ जैं पुण्यकोटि निष्कामि ॥ प्रयागसंगमिं केलिया ॥ ४६ ॥ ६

ए० भा० नारदातुं भगवद्रुप ॥ तुझि भेटि करी निष्पाप ॥ तुवा कृपा केलिया उत्मा ॥ स्व पा० २
ये चित्स्वरूप ठसावे ॥ ४९ तुझेनि भक्तिसि महिमा आमुप ॥ तुझेनि वाढला
भक्ति प्रताप । तुझेनि भक्ति भगवद्रुप ॥ तुंचि स्वरूप निजनिष्ठा ॥ ५० तुझ
ति प्रकाशाक दीवटा ॥ कि भक्तिमार्गिचा मार्गदृष्टा ॥ नारदा तुझा उपका
॥४॥ र मोटा ॥ तुवा भक्तिच्या पेठा वसविल्या ॥ ५१ ॥ मुख्य भागवतशास्त्र पुर्णि ॥ ॥४॥
तुवा व्यासासि उपदेशुन ॥ प्रकट करविले दशलक्षण ॥ दीनजनउधरा
वया ॥ ५२ नारदा तु देवासमान ॥ हे हि उपमा दिसे गौण ॥ ते विषिं बें निरूप
पा ॥ वसुदेव आपण निरोपि ॥ ५३ ॥ श्लोक ॥ भूतानां देवचरितं दुःखा
य च सुखाय च ॥ सुखायैव हि साधूनां त्वादृशामच्युतात्मनां ॥ ५ ॥
टिका ॥ देवापासुनि भुतस्रष्टि ॥ सुखदुःखसि पोमोटि ॥ आति वृष्टि
का अनावृष्टि ॥ भूतकोटि आक्रांत ॥ ५४ ॥ सा देवापरिस साधु अधिक ॥
हे साचचि मज मानले देख ॥ देवचरितें उठि सुखदुःख ॥ साधुनिदोषसु

खद्वाते ॥ ५५ ॥ याहिमाजितुजसारिखा ॥ जोडल्याकृपाळुनिजात्मसखा ॥ तै
पठपिके परम सुखा ॥ हामहिमायालोकाकदानकळे ॥ ५६ ॥ दीधलीयासु
स्वासिमा गुति ॥ च्युतिहोनेणेकल्पांति ॥ तेआच्युतात्मस्थिति ॥ तुजपासि
निश्चितिनारदा ॥ ५७ ॥ तुझि [illegible] यमहिमेपासि ॥ मुदळदेवानयेतुकासि ॥
तेहिसांगेन मितुजपासि ॥ यथार्थसिनारदा ॥ ५८ ॥ देवाचाअवतारहोये ॥
दासासुखदेयाभय ॥ येथेहि ऐसेविषम आहे ॥ हेहिनसमायेतुजमाजी ॥ ५९ ॥
तुदेवाचाआप्तहोसि ॥ देसविरे स्वासतितुजपासि ॥ [illegible]वणे नमुनियेका
तासि ॥ निजगुह्यासिस्थयसांगे ॥ ६० ॥ देवरावणघातलेबंदि ॥ तोरावण
तुझेचरणावंदि ॥ सोखि रामाचा आप्ततुंत्रीशुद्धि ॥ विषमतुजमधिजासे
ना ॥ ६१ ॥ जरासंधकृष्णाचावेरि ॥ तुझिचालिस्यावियाघरि ॥ आणिकृष्णा
चेसभेमाझारि ॥ आसनेथोरीपेतुझि ॥ ६२ ॥ नावधेवानदिदेवाचें ॥ हेब्रि
दहिरण्यकश्यपाचें ॥ स्यासितुझे कीर्तन रचे ॥ विषम हसाचे तुजनाहि ॥ ६३ ॥

 ल्याचुगिबुद्धिसदादेवासि॥ तैसेनाहि तुह्मा धुसि॥ आयीकयाहिअभि
प्रायासि॥ येथार्थेसिसांगेन॥६४॥ श्लोक॥ भजंति ययथादेवान्
देवाअपि तथैव तांन्॥ छायेव कर्मसचिवाः साधवो दीनवत्स
ला:॥ घा॥ टिका॥ जेजैसे देवया। गीयजीजति तेतेसितै सिफळे दे
 वदेति॥ नभजेसातविघ्नेसुरिति॥ जैसिगतिदेवांचि॥६५॥ जैसेजेसा।
प्रसंन्न पुरुषवेठ॥ तैसेतैसिछायानटे॥ तविभजनेदेवेमोटे॥ येन्हविउफराटे
विघ्नेकारिति॥६६॥ जवजवसुर्यप्रकाश्याजासे॥ तवतवछायासरसिवसे॥
निजकर्मे देवहितैसे॥ कर्मवन्नो प्रसंन्न॥६ सुर्यअस्तमानिछायानासे॥
अभजनेदेवक्षोभतितैसे॥ ए वंलखुगेदेवअैसे॥ तुहिंअन्नयासेजा
पासि॥६८॥ इतरदेवाचिकथाकोण॥ थोरलादेवलखुगापुंर्पा॥ ताहि
नभेटजीवेघतल्याविचुंन ण॥ भेटल्याचेआपणगर्भवाससोसि
॥६९॥ त्याचेजिवेसिसर्वस्वेंभजन॥ केल्यानिजांगदेउनिहोयप्रसंन्न॥
परिनभजत्याच्याघराआण॥ विसरोनआपणाकदानवचे॥ ७०॥

तैसिनकें तुम विबुद्धि । दीन दयाळ तुं त्रिशुद्धि । तुं तव केवळ कृपानिधि ।
ऐके ते विधि सांगेन ॥ ७१ ॥ तुं वाच्यासि देखोनि सज्ञान । उपदेशिले गुह्यज्ञा
न । ध्रुव बाळक अति अज्ञान । म्हणोनि त्याण न उपेक्षीसी ॥ ७२ ॥ प्रल्हाद
उपदेसिला जेव्हां । दैत्यपुत्र नष्ठ म्हणसि तेव्हां । तुझीये कृपे वाहेलावा । तो
निजविसावा दिनासि ॥ ७३ ॥ केवळ वाट पाडा देख । म्हणे वीणाये काये
क । माहाकवि केला वाल्मीक । अमर अवस्यक वंदितिसासि ॥ ७४ ॥
देखोनि त्याचिया ग्रंथासि । सुखवोसंडे सदा शीवासि । ऐसा तुं कृपाळु होसि ॥
अनाथासि कुवासा ॥ ७५ ॥ वरि वरी दाविसि मिण था कोप । कोपोनि झाडिसि
साचे पाप । सोरिविसायुज्याचें दिप । दाविसि सद्रूप दयाळुवा ॥ ७६ ॥ तुह्मि अ
च्युतात्मे निजनिर्धारि । म्हणोनि देव तुमचा अज्ञा धारि । तुह्मि म्हणा
सा तेउ धरि । यज्ञ विहति न धरि आनाते ॥ ७७ ॥ ऐसा तु दीन दिक्षागुरु । ब्र
ह्मज्ञानें अति उदारु । तरि पुसे तो विचारु । निजनिर्धारु सांगावा ॥ ७८ ॥

न

ए०भा० श्लोक॥ ब्रह्मंस्तथापि पृच्छामो धर्मान्भागवतांस्तव॥ यान्श्रुत्वाश्र आ२
द्धया मर्त्यो मुच्यते विश्वतो भयात्॥७॥ टिका॥ आदरे ह्मणे देवऋषी
सि॥ आजि सकळ पुण्य आलि फळासि॥ मायबाप तुं घरा आलासि॥
निज सुखासि दायक॥७९॥ कृपा केलि मागिलासि ष्या॥ ते विकृपेचा घालि
ठसा॥ मज तुझा पुर्ण भरवसा॥ सोडविसव पात्रा पासुनि॥८०॥ तुझेनि दर्शने कृत
॥६॥ कृत्यता॥ नाहिं मज जालि तत्वता॥ तरि भागवद्धर्म कथा॥ कृपेने वस्तुता सांगा ॥६॥
वि॥८१॥ जैसे सांगाव भागवत धर्म॥ जेणे निरसे कर्माकर्म॥ श्रद्धेने एकतां परम॥
मरणाजन्म हारपे॥८२॥ भवभय अतिदारुण॥ त्या भयाचे माया निज कारण॥
तियेचे समुळ होय निर्दळण॥ ऐसे धर्म कृपेने सांगावे॥८३॥ मज नाहि अधि
कार पुर्ण॥ ऐसे विचाराल लक्षण॥ तेहि विरिंचि विनवण॥ सावधान अवधा सा
री॥८४॥ श्लोक॥ अहं किल पुरानं तं प्रजार्थो भुवि मुक्तिदं॥ अपूजयं न मो
क्षाय मोहितो देवमायया॥८॥ टिका॥ मज अधिकार नाहि पुर्ण॥ हें मिहि

जाणतो आपण। मागाम्या केलें भगवद्भजन॥ तें तुं कथन अवधारी॥ ८५॥
म्या पुर्वी आराधिलें देवराया॥ तेम जनन ममतानें लेवाया॥ प्रलोभविलें दे
वमाया॥ पुत्रस्नेहा लागुनि॥ ८६ मज देव तुष्टला प्रसन्नपणें॥ मागासि तें देईन
ह्मणे॥ तेथ मायाठकिलें मज कारणें॥ माझा पुत्र होणें हे मि मागे॥ ८७॥ तो हा मा
झा पुत्र श्रीकृष्ण॥ परि मज न सांगे ब्रह्मज्ञान॥ तो चि माझें वंदि चरण॥ ह्मणे बा
ळक पुर्ण मि तुझें॥ ८८ यापरी श्रीकृष्णापासि॥ ज्ञानप्राप्ति न्हे अह्मासि॥
श्रीकृष्ण परमात्मा हृषीकेशि॥ हे निश्चयेसि मि जाणें॥ ८९॥ श्रीकृष्ण जन्मला
माझे कुसि॥ ह्मणोनि ज्ञान अधा हे मजपासि॥ तें पोचि तुष्टला देवर्षी॥ त
री निजरुपें सिंउ धरी॥ ९०॥ जे मायेनें ठकिलों वाउंकाडें॥ ते मायासमुद्र
मुळसि तुं उ॥ ऐसें सर्वि सांगा तीरा कडे॥ बहु बोलोनि पुढें काय कार्य ज॥ ९१॥
श्लोक॥ यथा वित्रग सना द्रुवद्भिर्विश्चलो भयात्॥ मुच्यमहां जसेवा
द्रात यानः शाघि सुव्रत॥ ९॥ टिका॥ माया जळें भवसागर॥ भरला आ

ए०७॥० सेअतिदुस्तरु॥ साचाउतरावयापरपारु॥ ७ होयलुतारु मुनिराया॥ ८ साचे आ॥२
सकळजळक्षार॥ माजिसावजे अनिवार॥ येकयेके चराचर॥ गिळिलेसा
चार निजग्रासि॥ ९ लाटावरिअवास्लाट॥ मोहाचिया अतिदुर्घट॥
अदळति अविवेकतट॥ धैर्याचेकांठापाडिति॥ १० अहंकुवायोवाज
॥७॥ नाथोर॥ भवघाचि खळबळेसगर॥ मिमाझेनिगजरेंथोर॥ अतिदुर्धर ॥७॥
गर्जत॥ ११ नानावासनाचावकसा॥ पाहेपाफवत अहे केसा॥ येयेतरा
वया धीवसा॥ नेद्द सहसा सुरनरां॥ १२ क्रोधाचें प्रबळपरितें॥ मरिद्वषा
चिया तरियातें॥ आसुयातिरस्काराचितेथे॥ विडापिाुते आतिरुति॥ १३
कामपर्वताचि सिरवे॥ विषमे भासति आपारें॥ अहंकाईछेचिवरीथोरें॥
झोडविषयांकुरे वाढलि॥ १४ संकल्पविकल्पाचेमिन॥ निंदेच्यासुसरीदा
रुण॥ ब्रम्हद्वेषाचेनक्रपुर्ण॥ सागरिजापातळपति॥ १५ येद्द्वाहिहा
भवसागरु॥ शोषितालुं आगस्तिसाचारु॥ तुझेनिभवाब्धिपरपारु॥

पावोनिहानिर्धारु जालाआज्ञा ॥ ९ ॥ याचाविश्वतोभयेहलावा । तोउत्रा
ह्मानबाधितुझियाकणवा ॥ अप्रयासेनारदेवा ॥ मरणा९ पीवामलतारी ॥ १ ॥
पाईउतरुनिभवसागर ॥ साक्षांतपावोपरपार ॥ असाभागवतधर्मविचा
२ ॥ तोनिजनिर्धारप्रबोधी ॥ २ ॥ एकोनीवसुदेवाचिउक्ती ॥ नारदसुखाव
लावित्ति ॥ तोअभिप्रावोपरीक्षितिप्रति ॥ श्रीशुकसुखस्थितिसांगत ॥ ३
श्लोक ॥ श्रीशुकउवाच ॥ राजन्नेवंकृतप्रश्नो वसुदेवेन धीमता ॥ प्री
तस्तमाहदेवर्षिर्हरेः संस्मारितोगुणेः ॥ १० ॥ टिका ॥ सांगतावसुदेवाचा
प्रश्न ॥ श्रीशुक जालास्यानंदपूर्ण ॥ नारदबोलता चैतन्यघन ॥ चित्सुख
जीवन मुमुक्षु ॥ ४ ॥ शुकह्मणेनरदेवा ॥ भावमीनलानारदाच्याभावा ॥ ओ
कोनप्रश्नसुहावा ॥ तोह्मणेवसुदेवाधंन्यवाणि ॥ ५ ॥ परीसताहातुझा
प्रश्न ॥ चित्सुखप्रकटलानारायण ॥ असेबोलतानारदजाण ॥ स्यानं
देपूर्णवोसंडला ॥ ६ ॥ रोमांचउठीलेअंगी ॥ स्वेददाटलासर्वांगी ॥ बा

ए०भा० नंदाश्रु चालिले वेगी ॥ स्वानंदरंगि डुल्लत ॥ ७ ॥ सप्रेम मीनलिया श्रोता ॥ जेपु अ० २
ण्ये सुखावे नावेका ॥ तेतो जाणा अवधारिता ॥ ८ कथासारामृताचे विनेणे
॥ ९ ॥ एकता वसुदेवाचे वचन ॥ नारद सुखावे संपूर्ण ॥ मग स्वानंदगिरा
गर्जोन ॥ काय आपण बोलत ॥ १० ॥ श्लोक ॥ श्रीनारद उवाच ॥ सम्यगेतद्व्य
॥१८॥ वसितं भवता सात्वतर्षभ ॥ यत्पृच्छसे भागवतान् धर्मान् त्वं विश्वभा ॥८॥
वनान् ॥ ११ ॥ टिका ॥ नारद म्हणे सात्वतश्रेष्ठा ॥ वसुदेवा परमार्थनिष्ठा
धन्य धन्य तु झि उत्कंठा ॥ तुं भावार्थि मोटा भागवत धर्मि ॥ १० ॥ ज्याचे ध
र्माचेनि प्रश्नोत्तरे ॥ हे विश्वचि अवघे उद्धरे ॥ हे विचारिले तुवां बरे ॥ निज
श्री निर्धारे कृष्णजनका ॥ ११ ॥ तुझे निप्रश्नोत्तरे जाण ॥ साधक निस्तरति
संपूर्ण ॥ साधकाचे नवल कोण ॥ महापापि पावन येणे होति ॥ १२ ॥ श्लोक
श्रुतोनुपठितो ध्यात आदृतो वानुमोदितः ॥ सद्यः पुनाति सद्धर्मो देववि
श्वद्रुहोपि हि ॥ १२ ॥ टिका ॥ भागवत धर्माचेनि गुणे ॥ येक उद्धरति श्र

वणा।येकतरा तिलपट्टणो।।येकानिस्तरति ध्यानेसंसारपारा।।१३।।येकश्रोतयाव
कयातें।देखोनिसुखावतिनिजचितें।।सद्भावेभलेभलेह्मणतिसातें।।ते
हिलरतियेथ्येभागवतधर्मा।।१४।।हेनवलनव्हे भागवतधर्मा।।जोकांदेवद्रोहि
दुरात्मा।।अथवाविश्वद्रोहिदुष्टात्मा।।तोहितरेहामहिमाभागवतधर्मि
।।१५।।इदृश धर्मिताभागवतधर्म।।अकर्म्यावे निर्दळिकर्म।।अधर्म्यावे नि
र्दळिधर्म।।हेंउत्तमोत्तमपदप्राप्ति।।१६।।जेथें रिगालेभागवतधर्मी।।तेथेनि
र्दळेकर्माकर्मविकर्म।।निंदाद्वेशाक्रोधअधर्म।।अविद्येचेनामतुरानेंदि
।।१७।।तभागवतधर्मिअसादरा।।श्रीधेनेतुवाप्रश्नकेलाथोरा।।निजभा
ग्येतुंअतिउदारा।।परमपवित्रवसुदेवा।।१८।।तुझेंवानुपवित्रपण।।तरिपो
टाआलाश्रीकृष्ण।।ज्यावेनिनामेआह्निजाण।।परमपावनतिंहिलो
कि।।१९।।वसुदेवातुझियानामता।।वासुदेवह्मणतिश्रीअनंता।।तेवासु

ए०भा० देवनामस्मरता॥ परमपावनताजगद्वंद्य॥२० तोस्वयेंश्रीकृष्णनाथ॥ भा०२
नित्यवसेतुझियाघराआंत॥तुझियाऐसाभाग्यवंत॥नदिसेयेथमजपा
हाता॥२१॥श्लोक॥त्वयापरमकल्याणः पुण्यश्रवणकीर्तनः॥स्मा
रितोभगवानद्यदेवोनारायणोमम॥१२॥टीका॥ज्याचेंश्रवणवाद नि
॥१०॥ पुण्य॥ज्याचेनिनामेंझडेभवबंधन॥तोसद्यस्मरविलाहांनारायण॥ ॥१॥
तुझिवाचाकल्याणवसुदेवा॥२२ तुझाआजिऐकताप्रश्न॥चित्सुखें
प्रकटलानारायण॥मजतुझाहाउपकारपूर्ण॥तुपरमकल्याणवसुदे
२३ वा॥आशंका॥आइकोनिनारदाचेंवचन॥झणोविकल्पधरीलमन॥
यासिपुर्विहोतेंकायविस्मरण॥आंताजालेंस्मरणवसुदेवप्रश्नें॥२४
ऐसिइयाविकल्पयुक्ती॥तेज्ञाणावेनिजात्मघाती॥तद्हिअर्थिविप
पति॥आईकनिश्चितिशुकसांगे॥२५॥अग्निकुंडामाजिस्वयंभअसे॥
तोघृतावदानेंअतिप्रकाशे॥तेविंसप्रेमप्रश्नवशें॥सुखउल्हासमुक्ता

चे ॥ २६ ॥ से प्रेमभावार्थिमीनल्यांश्रोता ॥ मुक हि उल्हासे सांगे कथा ॥ तोथि
ल्यासुखाचिसुखस्वादता ॥ जाणो जाणतासर्वमी ॥ २७ ॥ याला गिमुक्त मुमु
क्षु विषईजन ॥ भागवत धर्म निवर्तिपूर्ण ॥ ताचिवसुदेवें केला प्रश्न ॥ तेणेना
रद संपुर्ण सुखावला ॥ २८ ॥ जेकां पुर्वपरंपरागत ॥ जीर्ण भागवत धर्म येथ ॥
सांगावयानारदमुनि निश्चित उपपादित इतिहास ॥ २९ ॥ श्लोक ॥ अ
त्रापुदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ आर्षभाणांचसंवादं विदेहस्य
महात्मनः ॥ १४ ॥ टिका ॥ ऐसेचअर्थीविदेहाचेप्रश्न ॥ संवादिअर्षभनवज
ण ॥ तेभागवत धर्मजीर्ण ॥ इतिहाससंपुर्ण सांगेनऐका ॥ ३० ॥ आर्षभकोण
म्हणसिमुळी ॥ त्याचिसांगेनवंशावलि ॥ जन्मलिजयाचासकुळी ॥ नवाचि
जालिब्रह्मनिष्ठ ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ प्रियव्रतोनामसुतोमनोःस्वायंभुवस्य
यः तस्याग्नीध्रस्ततोनाभिः ऋषभस्तत्सुतस्मृतः ॥ १५ ॥ टिका ॥ स्वायं

ए०भा०

भुवमनुचासुतु॥जाणनामेप्रियव्रतु॥त्याचाआग्निध्रविख्यातु॥नाभित्या आ० २
चासुतुसुर्यवंशी॥२२ त्यानाभिपासुनिज्ञानविलास॥ऋषभजन्मलावा
सुदेवांसेंश॥तेणेमोक्षधर्माचाप्रकाश॥सावकाशविस्तारिला॥२३॥
श्लोक॥तमाहुर्वासुदेवांशं मोक्षधर्मविवक्षया॥अवतीर्णसुतश
॥श्री॥ तंतस्यासीद्ब्रह्मपारगं॥१५॥टिका॥ ऋषभवासुदेवाचाअंश॥येलो ॥श्री॥
किमोक्षधर्मविख्यास॥प्रवर्तवियाजगदीश॥हाअंशाअंशअवतरला॥
॥२४॥त्यावेंपंचमस्कंधिचरीत्र॥सांगीतलेसविस्तर॥त्यासिजालेशतपुत्र॥
वेदशास्त्रसंपन्न॥२५ त्याहिमाजिजोजेष्टपुत्र॥आतिशयेंपरमपवित्र॥
अेकत्यावेंहिचरीत्र॥अतिविचित्रसांगेन॥२६ असातोऋषभाचापुत्र॥
जयासिनामभरतपवित्र॥ज्यानावाचिकीर्तिविचित्र॥परमपवित्रजग
माजि॥२७ ताभरतराहिलाजेष्टुमिकसि॥ह्मणोनिभरतवर्षह्मणालित
यासि॥सकलकर्मरिघीकरीतांसंकल्पासि॥ज्याचियानामासिस्मरतात॥२८॥

नाव

ऐसा। आत्मारामजड्डिं जाला॥ तड्डिं विषयसंगनद्धे भला॥ यालागि साचाव

तोलुपुटिला॥ सांगेनसकळा तो श्लोक॥ ३९॥ श्लोक॥ तेषांतु भरतो ज्येष्ठो

नारायणपरायणः विख्यातंवर्षमेतद्यन्नाम्ना भारतमद्भुतं॥ १७॥ टिका॥

तो ज्येष्ठ पुत्र भरत जाण॥ तोहि नारायणपरायण॥ अद्यापि भारतवर्षं उच्चार

ण॥ त्याचेनि जाण विख्यात॥ ४०॥ नामे ख्यातिकालिउदंड॥ यालागी याते म्ह

णति भरतखंड॥ आणिकहि प्रतापप्रचंड॥ त्याचा वितंड तो श्लोक॥ ४१॥ श्लो

क॥ सभुक्तभोगा त्यक्त्वेमां निर्गतस्तपसा हरिं॥ उपासीनस्तत्पदवीं ले

भे वै जन्मभिस्त्रिभिः॥ १८॥ टिका॥ तेणे दिग्मंडळ जिंकिले॥ समुद्रवळयां

कित राज्य केलें॥ नानाविधि भोग भोगिले॥ जेना हि देखिले सुरनरी॥ ४२॥

अनकुळ स्त्रिया पुत्र॥ अनकुळ मंत्री पवित्र॥ अनकुळ राज्य सर्वत्र॥ भोगिले

विचित्र नानाभोग॥ ४३॥ ऐसे भोग भोगिलिया पाठि॥ सांडुनि वळयांकित रा

ज्य श्रेष्ठि॥ स्वये निघाला जगजेठी॥ स्वहीतदृष्टी हरिभजना॥ ४४॥ जेराज्य

ए०भा० वैभवक्षोगिति॥ त्यासिकदानंदृगाविरक्ति॥ भरतेकलिनवलख्याति॥ सेविला आ २
श्रीपतिभोगसांगे॥ ४५॥ तोतपोवृंजन्मेजाण॥ होआवयामोक्षासिआरोह
ण॥ जालेजन्मांतरकारण॥ तेहिविदानसांगेनआइका॥ ४६॥ सन्निहितप्रसूती
काळी॥ मृगीसिजळप्रासिताजळी॥ ऐकोनिपंचाननाचिआरोळि॥ उडा
॥११॥ लितेकाळीउलिसत्राणे॥ ४७॥ धाकेगर्भतिचापडतांजळी॥ भरतस्नान ॥११॥
करितकाळी॥ देखोनिकृपाळुकळवळी॥ काढिताकाळिदयाळुहे॥ ४८॥
मृगिनयाचिपरतान॥ मातुहिनेहेअतिदिन॥ भरतपाळिभूतदयेने॥ मृग
ममतापूर्णवाढलि॥ ४९॥ स्नानसंध्याअनुष्ठान॥ करितामृगाचिअठव
ण॥ आरंभिल्याजपध्यान॥ मृगमयमनभरताचें॥ ५०॥ आसनिभोजनि
शयनि॥ मृगआठवेक्षणाक्षणि॥ मृगनदेखतानयनि॥ उठिगजबजोनि
निजध्यानसांगें॥ ५१॥ ममताबैसलिमृगापासि॥ मृगमृगिसंगेगेलास्वे
च्छेसि॥ त्याचाखेदकरिताभरतासि॥ काळअकर्षिदेहांते॥ ५२॥ याला
गिसाचविजाण॥ ममतेपासिअसेमरण॥ जोनिर्ममतासंपूर्ण॥ त्यासि

जन्ममरणाअसेना॥५३ भरता तपियाथोरअंगीं॥ तथेकाळकैसेनिरींग॥ म
मतासंधीपावोनिवेगीं॥ मृगसुतयोगेंपावला॥५४ देहासियेतामरण॥ भर
तासिमृगाचेंध्यान॥ तेणेंमृगजन्मपावोनिआपण॥ जन्मांतरकारणजाले
असें॥५५ कृपणेंकेलाजोसंग॥ तोवियोगियासियोगभंग॥ यालागींजो
निःसंग॥ तोचिअभंगसाधक॥५६ मृगाचेनिस्मरणेंनिमाला॥ यालागीं
मृगजन्मपावला॥ जोश्रीकृष्णस्मरणेंनिमाला॥ तोकृष्णचिजालादे
होंति॥५७ अंतकाळिंजमति॥ तेचिप्राणियासिजाणगति॥ यालागिंश्री
कृष्णचिंति॥ अहोरात्रीस्मरावा॥५८ परिमृगदेहिंजाण॥ भरतासिश्रीकृ
ष्णास्मरण॥ पुर्विकेलेंजेअनुष्टान॥ तेंअंतरजाणकदानेंदि॥५९ मागुति
तिसरेनजन्मपाहें॥ तोजडभरतदेहलाहे॥ तथेतोनिर्ममहोउनिराहे॥ तेणेंतो
होयनिसमुक्त॥६० परिबहुताजन्माचिंगुणिवि॥ येणेंजन्मेंकाढिलिब
रवि॥ निजात्मताआकळुनिजीवि॥ परब्रह्मपदविपावला॥६१ ऋषभपुत्र
उन्नति॥ शातबंधुजाणानिश्चिति॥ यांतजेष्ठचिहेस्थिति॥ उरल्याचिगति

ए०भा० तेआइक॥६२॥श्लोक॥तेषांनवनवद्वीपपतयोस्यसमंततः॥कर्मतंत्र भा॥२
प्रणेतारएकाशीतिद्विजातयः॥१९॥टिका॥नवनवखंडाप्रति तेकेले
खंडाधिपति॥यज्ञ्यासीजाणावीस्थिति॥कर्ममार्गीहोतिप्रवर्तक॥६३॥गुर
लेजेकानवजण॥सकळभाग्याचेंभूषण॥ब्रह्मज्ञानाचेंअधिष्ठान॥जेकेवळ
स्वरूपतयाचे॥६४॥श्लोक॥नवाभवन्महाभागामुनयोह्यर्थशंसिनः॥
॥१२॥ श्रमणावातरशनाआत्मविद्याविशारदाः॥२०॥टिका॥ऋषभकुळि ॥१२॥
हि कुळदीप॥स्नेहसुत्रेविणदेदिप्य॥नवजणस्वयेंसद्रूप॥सायुज्यस्वरूपप्र
काशक॥६५॥आत्माभ्यासिपरिश्रम॥करुनिनिरसिलेकर्माकर्म॥यालागी
तेकृतश्रम॥निजनिष्कामस्वयेंजाले॥६६॥शाब्दबोधेंसदोदित॥ब्रह्मज्ञानें
पारागत॥सिष्यप्रबोधिंसमर्थ॥परमाद्भुतआतिदक्ष॥६७॥तब्रह्म[redacted]
विद्येचेवालतेडींब॥सांचआववतेब्रह्मकोश॥तब्रह्माचेंपुर्णबिं
ब॥स्वयेंस्वयंभपरब्रह्म॥६८॥दशदिशायेकदोरा॥भरुनिपांघुरुणमुनीश्व
रा॥वारावळोनिकडदोरा॥बांधलापुरानिग्रंथीरूप॥६९॥आकाशाचा

ठायी॥ अंबरत्वे केलें नाहि॥ ते चिदंबर पाहि॥ येक चिन वाही प्रावर्णो॥७०॥
प्राणापान कवळ निद हि॥ गाठि केलि नाभिचा ठायीं॥ तवजीव ग्रंथीं सुट
लि पाहीं॥ ताचि नो वाहि कडदोरा॥७१॥ ऐसे परब्रह्मवैभवें॥ निडारले निजा
नुभवें॥ तयाचि चिन्हिं सांगेन नावे॥ यथा गोरवें तिं आयिका॥७२॥ ज्याचि नावें रे
कतां॥ कांपत कळिकाळ पळे माघोता॥ संसार नुथवि माथा॥ नामस्मरता
जयाचें॥७३॥ त्याचियां नामाचि कीर्ति॥ ऐक सांगेन परीक्षिति॥ जयाचे निजना
मे अतुड मुक्ती॥ जाण निश्चिति भाविक॥७४॥ श्लोक॥ कविर्हरिरं
तरिक्षः प्रबुद्धः पिप्पलायनः॥ आविर्होत्रोथ द्रमिलश्चमसः करभा
जनः॥२१॥ टिका॥ कवी हरि अंतरीक्ष॥ प्रबुद्ध पिप्पलायन देख॥ अविर्होत्र
द्रमिळ सुटंक चमस निर्दोष करभान॥७५॥ इयें नव हि नावे जाण॥ याचे कीरिता
नामस्मरण॥ सकळ पापानि ळ ईळण॥ हे हि मी हि महिमा संपुर्ण नामाचि
॥७६॥ त्याचि परमहंस स्थिति॥ सांगेन मि तुज प्रति॥ ज्याचेन पावन हो त्या क्षि
ति॥ त्या या नव मुर्ति पुण्य पुज्य॥७७॥ श्लोक॥ तएते भगवद्रुपं विश्वं सद

९०॥१० सदात्मकं॥ आत्मनोव्यतिरेकेण पश्यंतोव्यचरन्महीं॥२३॥ टिका॥ तेवेग आ१२
ळे दिसति नावेक॥ परिभगवद्रुपे अवधेयेक॥ संतासंत जग अनेक॥ आपण
सकट देखयेक ह्वेपाहाति॥ ७६ आसितव आसंतता॥ उरलिनाहि सर्वथा॥
संतस्वरुणा व्यापुरता॥ भेदनयेहोताविंमय ह्वे॥ ७९ जगपरिपुर्णभगवंते॥
आपण वेगळानुरे तेथे॥ तवभगवद्रुप समस्ते॥ भुते म॥ हाभुते स्वयें देखे
॥ ८० हेहि देखतें देखणे॥ तेहि स्वयें आपण होणे॥ होणे न होणे येणे जाणे॥
॥१३॥ इयेंगिळुनी याला क्षणविचरतिमहि॥ ८१॥ श्लोक॥ अव्याहतेष्टगतयः ॥१३॥
सुरसिद्धसाध्यगंधर्वयक्षनरकिंनरकैनागलोकान्॥ मुक्ताश्चरंति मुनि
चारणाभूतनाथविद्याधरांद्विजगवांभुवनानिकामं॥२४॥ टिका॥ वैकुं
ठकैलाससुरसिद्धस्थानें॥ सप्तपाताळादिगमनें॥ एवंश्लोकात्कचौदाहि भुव
नें॥ अनेच्छाविचरणे कामनारहित॥ ८२॥ आसिजीविनाहि विषयासक्ति॥ या
लागिं कुंठनासाविगति॥ इच्छामात्रेगमनशक्ती॥ सुखविचरति निष्का
म॥ ८३॥ श्लोक॥ तएकदानिमेः सत्रमुपजग्मुर्यदृच्छया॥ वितायम

न ऋषिभिरजनाभेमहात्मनः॥२४॥ टिका॥ जेथमनाचाप्रवेशनाहि॥
सासीपायवाट तयेठाई॥ असेनिविचरतिमहि॥ आलेतेपाहिं कर्मभूमिसि
॥४ महिविचरतावितंड॥ पातलेअजनाभखंड॥ नवविदेहाचायागप्रचं
उ ड॥ मिनलेउदंड ऋषीश्वर॥५ यागवेदोक्त विधिनिका॥ कुंडमंडपवेदिका॥
आवोसाधुनिनेटका॥ विधानपीठिकाआतिशुद्ध॥६ अकृष्ण्वादिपा
त्रासादनें॥ विस्तारुनिपरिस्तरणें॥ आखंडवसुधारादंडायमानें॥ ऋषि
मंडणेहोमकरीति॥७ होमहोतासंपुर्ण॥ पुर्णाहुतिसमइ जाण॥ येतादे
खिलेनवहिजण॥ देदिप्यमाननिजतेजें॥८॥ श्लोक॥ तान्दृष्ट्वासुर्य
संकाशान्महाभागवतान्नृप॥ यजमानोग्नयोविप्राः सर्वएवोपतस्थि
रे॥२५॥ टिका॥ त्यांचियाअंगप्रभा॥ सुर्यलोपताहेशोभा॥ जिहिंप्रभासि
आणिलिशोभा॥ चैतन्यगाभासाकार॥९ अमितसुर्याचियाकोटि॥
प हारपतिनखतेजांगुष्ठी॥ तोभगवंतजिहि धरिलापोटीं॥ साच्यातेजा
चिगोठीअलोकिक॥१० तभगवद्भाववैष्णव॥ भागवताचेनिजगौरव॥

भक्तिचिन्हागजेकांनव॥तेहेजाणावसर्वमुर्तिमंत॥११नवखंडप्रथ्वीचेअ
ळंकार॥नवनिधिचेंनिजसार॥नवरत्नाचेहिनिजभांडार॥तेहेसाकार
नवहिजण॥१२कितनवहिनारायण॥स्वयं॰प्रकटलेआपण॥नवहिन
सिंहजेजाण॥देदिप्यमानपैंआले॥१३अवाहनिलेतिन्हिअग्नी॥उभे
ठलेसातेंदेखोनि॥तेहेभागवतदेखतिनयनि॥इतरालागुनिदिसना॥
 ॥१४॥येतादेखोनितेजोमुर्ति॥रुत्विजआचार्याउभेठाति॥सामुमाधावें ॥१४॥
विदेहनृपति॥स्वानंदवृतिसन्मानि॥१५सवेगघालिलोटांगण॥मुगुट
काढुनिआपण॥मस्तकिवंदुनियाचरण॥पुर्णादरेजाणआणिला
जाला॥१६॥श्लोक॥विदेहस्तानभिप्रेत्यनारायणपरायणान्॥प्रीतः
संपुजयांचक्रे आसनस्थान्यथार्हतः॥२६॥टिका॥सातेजाणोनि
भगवद्भक्त॥विदेहादेहेंविणाअलंकादथोर॥सोचपुजेसिअत्यादर॥स्वये
सादरपैंजाला॥१७अर्घ्यपाद्यचरणक्षाळण॥धूपदिपसुमनचंदन॥पुजा
मधुपर्कविधान॥केलिसंपुर्णयथायोग्य॥१८॥श्लोक॥तान्रोच

मानानुवरु चाब्रह्मपुत्रोपमान्लव॥ पप्रच्छपरमप्रीतः प्रश्नयावनतो
नृप॥ २७॥ टिका॥ निजांगेच्यानिजप्रभा॥ अंगासिआणिलिजीहिं
शोभा॥ कायब्रह्मविद्येचागाभा॥ शोभेनवप्रभाशोभायमान॥ ९९ निज
हृदईंब्रह्मज्ञान॥ परिपाकेप्रकाशलेंपुर्ण॥ तेंचिनिजांगेमंडण॥ इतर
भूषणसानाहि॥ २०० मुकुटकुंडलेकंकण॥ मुखींअंगिबापालिपूर्ण॥
तत्शोभालोपानिमुखपण॥ बाहेरिसंपुर्णप्रकाशे॥ १॥ तैसेनकृतिहृज्ञा
नघन॥ ब्रह्मपुर्णहेंविराजमान॥ तेंचिनिजांगामंडण॥ इतरभूषणासा
नाहि॥ २॥ ब्रह्मानुभावेपुर्णब्रह्मपुर्ण॥ इंद्रियद्वाराविराजमान॥ तेसासिनिज
शांतिभूषण॥ मुकुटकंकणेतलुछ॥ ३॥ भागावारवाणिलेसनकादिक॥ सा
समानकिंहुअधिक॥ असाविचारितापरीपाक॥ सायावेगळिक असेना॥
॥ ४॥ सावियावियकिगति॥ सावियावियेकस्थिति॥ सावियावियेकिशां
ति॥ भेदनिश्चितिदिसेना॥ ५॥ सावियाअसेहसरखबंधु॥ सावियाओसा
समानबांधु॥ सावियाअैसायाअनुवादु॥ सर्वथाभेदुअसेना॥ ६॥ तेवीघेहे

ए०भा० नवजण॥ अवघ्यायेकविब्रंह्मज्ञान॥ सावियाविज्ञांतिसमान॥ हेविदेहासंपु आ२
र्णकळोंसरलें॥ ७॥ असेषरिपुर्णब्रह्मजाणानि॥ राजासुखावेस्थितिदेखोनि॥
मगअतिविनीतहोउनि॥ मृदुमंजुळध्वनिविनविंत॥ ८॥ श्लोक॥ विदेहउवा
च॥ मन्येभगवतः साक्षात्पार्षदान्वोमधुद्विषः॥ विष्णोर्भूतानिलोका
नांपावनायचरंतिहि॥ २८॥ टिका॥ सार्वभौमचक्रवर्ती॥ देहिंआसोनिवि
॥१५॥ देहस्थिति॥ तोजनकआर्षभाप्रति॥ आतिप्रितिविनविंत॥ ९॥ सांचेफेटिस
वेंउथळलेंसुख॥ तेणेंविदेहादेहा। वीणाहरिख॥ तेणेंहरिखेंकरुनियादेख॥ ॥१५॥
प्रीतिपुर्वकविनविंत॥ १०॥ तुमचेंसामर्थ्यपाहातायेथ॥ तुह्मिईश्वरस्वरुपस
मस्त॥ देहभावतरिभगवद्भक्त॥ जैसेपार्षदहरिचे॥ ११॥ देवाआपुलाआपण
भक्त॥ ऐसाजोकांउपनिषदार्थ॥ तोसाचकरुनिवेदार्थ॥ निजपरमार्थअ
॥१२॥ नुभवा॥ शिवविशिवाचियजिजे॥ हेलक्षणतुह्मासिचिसाजे॥ यरिहेबोलवि
बोलिजे॥ परिबोलतेंवाजेंअर्थनलभे॥ १२॥ विष्णुनेसृजिजेसृजण॥ तेंतु
ह्मिपवीत्रकरण॥ महिविचरायाचेंकारण॥ कृपाळुपणेंदिनोद्धारा॥ १४॥

तुह्मिकिंकराविश्वकणावा॥ परीभेटिहोयप्राप्तितेव्हां॥ आजीलाधलोतु
मचिसेवा॥ उद्धटदेवाथिलामि॥१५॥ आजिमाझेधंन्यदैव॥ आजिमाझें
धंन्यवैभव॥ आजिमाझेंधंन्यसर्वसर्व॥ हेचरणअपुर्वपावलों॥१६॥ श्लोक॥
दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रि॥
यदर्शनं॥२१॥ टिका॥ सकळदेहामाजिपाहाहो॥ अतिदुर्लभमनुष्यदे
हो॥ साविययप्राप्तिचासंभवो॥ तोअभिप्रावोअतिदुर्गम॥१७॥ सुकृतदुष्कृ
तसमानसमि॥ तेपाविजेकर्मभुमि॥ तेस्विपडेजेविषमि॥ तेस्वर्गगामिकां
नरक॥१८॥ समानकर्मेनरदेहजोडे॥ तरीसमस्तांसमबुद्धिकांनघडे॥ सास
मामाजिविषमगाढे॥ जेणेपडेतेंवैअेका॥१९॥ पापाचायेकमाहाविरा॥ पुं
ण्यजोरवणिचाखरा॥ समानआल्यातुळाभारा॥ येथेजंन्मेनरादेहो
पापबुद्धि॥२०॥ वालआणिसुवर्ण॥ जोखितांजाल्माहिसमान॥ सोनया
लागिवचितिधन॥ वालातेंजाणानघतिफुका॥२१॥ येकाचेपुंण्यअसंतथो

ए०॥१॥० हो र॥ पापलाहानसौंन येकत्र॥ करू निजो खितातुळाभार॥ समानसा वारजैहोये आ॥२
॥२२॥ असेनिकर्मै जेजंन्मति॥ त्यासिपुण्यावरीआतिप्रीति॥ पुंण्यपापें दो
न्हि झडति॥ तैनिसमुक्ति पाविजे॥२३ असियाआतिसुक्षमसंकटि॥ मनु
ष्यदेहिंहायभेटि॥ तथेहि आभिमानुठी॥ धनदारादिविषयांच्या॥२४॥
मनुष्यदेहि वेनिआयुष्य॥ विषयसायायासकरीतिकेसे॥ परीसदेउनियांजे
॥१६॥ से॥ प्यालासावकाग्नेमृगजळ॥२५॥ गंधर्वनगरीचिठाणि॥ घेतलिदेउनि ॥१६
चिंतामणि॥ तैसिलटिक्यालागीआटणि॥ विषयसाधनिनरदेह॥२६ तो
डुनिकल्पतरुचेउद्यान॥ सायासितेवाहोनिरान॥ तथेसाक्षेपेंपरिलिजा
ण॥ आपुनि आपपाबिजियाजोसि॥२७ तेसेनरदेहायउनिनरा॥ करीता
तो॥ आयुष्याचामातेरा॥ पुर्णव्यवसावोसीम्नोदरा॥ उपहासनिद्राकांनि
दा॥२८ नित्य प्रपंचाचिकटकट॥ सदाविषयाचिखपें टपट॥ कदाआरा
इलियाचोरव॥ स्वेछासारिपाटखेळणेतेव्हा॥२९ नानाविनोदटवाळि॥
नित्यविषयाचिवाचाळि॥ त्या सिजपतारामनामावळि॥ पडेदात खिळी

असंभाव्य॥३०॥ घराआलिकामधेनु॥ दवडीतिनपासवेह्मणोनु॥तविरामनु
चारुनु॥नाडलाजननरदेहा॥३१ करीतांनरदेहिअहंकार॥ तवतोदेहचि
क्षणभंगुर॥ देहिदेहवंताभाग्यथोर॥ जेभगवक्षरभेटति॥३२ जयासिभग
वद्भक्तांचि॥आतिगोडी॥तयावरिभगवंताचिआवडी॥ त्यासिभेटितेंहोयरो
कडी॥ जेपुण्याचियाकोडीतुरुति॥३३ ज्याचियाआवडीच्यालोभा॥ पा
लटभगवंतआलागर्भा॥दशावतारांचि शोभा॥ जालिपद्मनाभाज्याचे
नि॥३४ असेसद्गुरुकृपासमारंभ॥ जेभगवंताचेवालभ॥ त्यासिभेटितेचि
लाभ॥जेभाग्येंसुलभेंस्वयेंहोति॥३५ निष्कामता निजदृष्टि॥ आनंतपु
ण्यकोट्यानिकोटि॥राकडयालागतिपाटोवाटी॥ तेहोयभेटिहरिप्रियां
चि॥३६ व्याघ्रसिंहावदुधजोडे॥ चंद्रआमृतहिहाताचढे॥ परीहरिप्रियाचि
भेटिआतुडे॥ हेदुर्लभगाढमनुष्या॥३७ व्याघ्रसिंहदुधासाठी॥ आतिस
बळताजोडपुष्टि॥ परीजन्ममरणाचितुटी॥ दुधासाधिकदानके॥३८॥

ए०भा॥० ह्मणति चंद्रामृत जो आरो गि॥ तो होयानि स्वनिरारोगि॥ मुख्य चंद्र विक्षयरो आ॥२
गि॥ सो चेआमृत निरोगि करि कवि॥३९ व्याघ्रसिंह दुधाचे शाकी॥ प्राणि
जैं आजरामर होति॥ तैसा दु धेंड्या-चि पुसति॥ लेकी पामरति व्याघ्रसिंह॥४०
जे हरिभक्तांचि भेटि घडे॥ तेंन बाधि संसार सांकडे॥ जंन्म मरणासिं समुळि
उडे॥ ऐसाचि भेटि अांतुडे अतिसभाग्या॥४१॥ आजि सभाग्य सिसभाग्यपू
॥१७॥ र्ण॥ लाधले तुमचे दर्शन॥ तरी असंतिक क्षेमकोण॥ हे रूपा करून मज सो ॥१७॥
गा॥४२॥ श्लोक॥ अत आसंतिकं क्षेमं पृछामो भवतोनघाः॥ संसारे
स्मिन्क्षणार्द्धोपि सत्संगः सेवधिर्नृणां॥३०॥ टिका॥ ह्मणो तुह्मि नि
ष्पापपुर्ण निर्मळ॥ तव तुमचे नि दर्शने तात्काळ॥ नाशलि सकळ कळिमळ ॥
॥४३॥ ऐसे निज निर्मळ तुह्मी सर्व॥ स्नान केलिया गंगा॥ पवित्र करी सकळ जग॥
ते गंगा हि निज पापभंगा॥ तुमच्या चरणा संगा वांछित॥४४ तुमचे
दर्शन संभवि दंगा॥ असंत दातु गि माजि जगा॥ दर्शनमात्रे भवभंगा॥

जन्ममरणापैंगा। मगकैचें॥४५॥ तेथेकायसा गंगेचापडिपाडु॥ नाहितिर्थमहि
मासिपवाडु॥ तीर्थाभवदोषआवघडु॥ त्याचाकरीनिवाडु दृष्टिसंगतुमचा
॥४६॥ येसिपवित्रताप्रबळ॥ दृष्टीउत्संगिवाढवासकळ॥ आजिजाल्होमिअ
तिनिर्मळ॥ तुह्मिदिनदळ याळमिनलेति॥४७॥ ऐसेपवीत्रआणिकृपामु
र्ति॥ भाग्यलाधल्लोहसंगति॥ सत्संगाचिनिजख्याति॥ सांगताश्रूलिमोना
वल्या॥४८॥ ब्रंह्मनिर्धर्मनेणोनिजधर्म॥ साधुमुखेब्रंह्मलब्रंह्म॥ त्यासत्सं
गाचामहिमा॥ अतिगरिमानिरुपम॥४९॥ सत्संगह्मणोनिधीसमान॥ निधी
जोडल्याहारपेजाण॥ सत्संगाचेनिजमहिमान॥ साधकासंपुर्णसद्रुपक
री॥५०॥ निधीसापडल्यासांग॥ आसंतवाढविविषयभोग॥ तैसानव्हेजी
सत्संग॥ निर्विषयचांगसुखदाता॥५१॥ इंद्रियाविषयाचानंदु॥ विषयाविण
परमानंदु॥ ऐसाकरीतिनिजबोधु॥ आगाधसाधुनिजमहिमा॥५२॥ निमि
षार्धजोसत्संग॥ तेणेंसंगेहोयभवभंग॥ यालागिसत्सं। गाचेंभाग्य॥

ए०भा० साधकसभाग्यजाणति ॥५३॥ संतचरणिंद्याचाभावो ॥ भावेतुष्टतिसंतस्वमे आ०२
वो ॥ संतसन्निधिमात्रे पाहाहो ॥ संसारवावोस्वयेहोय ॥५४॥ नानाविकारिविष
यविधि ॥ संसारसबळलेबाधी ॥ त्यासंसाराचिपुरेआवधी ॥ जाणत्रिशुद्धि
सत्संगे ॥५५॥ दिपाचियेसंगप्राप्ति ॥ निःशेषकापुरत्वाविश्रांति ॥ तेविजालि
॥१८॥ यासत्संगति ॥ संसारनिवृत्तिक्षणार्धे ॥५६॥ तलुमविसत्संगति ॥ भाग्यपावलो
आवविति ॥ अत्यंतक्षेमकेशारीति ॥ प्राप्तिपावतितसांगा ॥५७॥ असंतक्ष ॥१८॥
मावंवमी ॥ जरिह्मणालभागवतधर्म ॥ साधर्माचाअनुक्रम ॥ सांगसुगम
सांगाजि ॥५८॥ श्लोक ॥ धर्मान्भागवतान्ब्रुतयदिनः श्रुतयेक्षमं ॥
यैः प्रसन्नः प्रपन्नायदास्यत्यात्मानमप्यजः ॥३१॥ टिका ॥ परिसावया
भागवतधर्मा ॥ श्रवणाधिकारीअसोनआह्मी ॥ तरिकृपाकरुनियांतु
ह्मी ॥ सांगावेस्वामिसमुळधर्म ॥५९॥ नवलयाधर्मोविख्याति ॥ प्रेमआदरि
ताप्रीति ॥ तेणेतुष्टोनि निश्रीपति ॥ देसेवकाहातिआपणिया ॥६०॥ अजन्माया

नामाविख्याति ॥ वेदशास्त्रिंमिरवि श्रीपति ॥ तोभागवतधर्माचियाप्रीति ॥
सोसिंजन्मपंक्तिभक्तांच्या ॥ ६१ ॥ एवंभागवतधर्मिजाण ॥ जोकोण्हिअनंन्यशं
रण ॥ सोसितुष्टोनिनारायण ॥ निजात्मतासंपुर्णस्वयेंदेत ॥ ६२ ॥ भागवतधर्म
श्रवणार्थ ॥ मजअधिकारनसेलयेथ ॥ तद्धिंमिंअनंन्यशरणागत ॥ आपितुह्मी
समस्तकृपाळु ॥ ६३ ॥ भुतदयेवंनिडारलेपण ॥ तुमचाठाइंवासंडलेंपुर्ण ॥ तुह्मी
दयानिधिसंपुर्ण ॥ दिनोद्धारणतुमचेनि ॥ ६४ ॥ जेथतुमचिकृपापुर्ण ॥ तेथेनरा
हेजंन्ममरण ॥ सर्वाधिकारसंपुर्ण ॥ सहजेआपवोळगोंयेती ॥ ६५ ॥ एवंतुमचे
कृपेपरतें ॥ आनसमर्थनाहिंयेथें ॥ ऐसेंजाणोनिनिश्चितें ॥ शरणतुमतेंमि
आलों ॥ ६६ ॥ कायसिद्धातपणाविलाज ॥ येथतुमचेकृपेमाझेंकाज ॥ ऐसे
विदेहेंप्रार्थुनिद्विज ॥ चरणारजवंदिलें ॥ ६७ ॥ एकोनिविदेहाचानम्रप्रश्न ॥ सं
तोषलेनवहिजण ॥ तेचिश्रीमुखेंनारदआपण ॥ काराविनिरोपणावसुदेवासी ॥ ६८ ॥

श्लोक॥ श्रीनारद उवाच॥ एवंते निमिनाप्रं पृष्टावसुदेव महत्तमः॥ प्रितिपू
ज्या ब्रूवन्प्रीत्यासस दस्य र्त्विजंन्रूपः॥३२॥ टिका॥ जोजगाचि स्थितिगति
जाणता॥ जोहरिहराचापढियंता॥ तोनिजात्मज्ञानेंपुरता॥ तोज्ञालाबोल
ताश्रीनारद॥ ६९ नारद ह्मणे वसुदेवा॥ विदेहें प्रश्नकेलाबरवा॥ तेणेंपरमा
नंदेतक्का॥ यामहानुभावाउथळला॥ ७० संतोषानिनवहि मुर्ती॥ धंन्य धंन्य
विदेहाह्मणाति॥ रूत्विजहिसादरपरमार्थी॥ सदस्यश्रवणार्थीअतितत्पर॥
॥ ७१ ऐसेदेखुनिअनुमोदन॥ बालतेज्ञालेनवहिजण॥ तंविकथेचेंनिजलक्ष
ण॥ नवप्रश्नविदेहाचें॥ ७२ भागवत धर्मभगवद्भक्त॥ मायाकैसिआसेनांद
त॥ तिचातरणोपायेथ॥ कविपावतअज्ञान॥ ७३॥ येथेंकैसेआसेपरब्रह्म॥
काइसयानांवेंह्मणिपेकर्म॥ अवतारचरित्रसंख्यापरम॥ अभक्ताअधम
गतिकैसी॥ ७४ कोणायुगीकैसाधर्म॥ सांगावाजीउत्तमोत्तम॥ ऐसेनवप्र
श्नपरम॥ जनकसुवर्मपुसेल॥ ७५॥ ऐसेविदेहाचेनवप्रश्न॥ अनुक्रमेंन

वहिजण॥उत्तरेदे।तील आपण॥सातप्रथमप्रश्नकविसांगे॥७५॥श्लोक॥कविरुवाच॥मन्येकुतश्चिद्भयमच्युतस्यपादांबुजोपासनमत्रनित्यं॥उद्विग्नबुद्धेरसदात्मभावाद्विश्वात्मनायत्रनिवर्ततेभीः॥३३॥टिका॥रायेंपुसिलें अस्यांतीकक्षेम॥तदर्थीकविज्ञातापरम॥तोअसंतीकक्षेमावेंवर्म॥भागवतधर्मउपपादी॥७७आयीकरायानवलपरि॥अपुलासंकल्पआपण॥वैरी॥देहबुध्दिवाढउनिनिर्धारी॥आतिदृढकरीभवभय॥७८जयापासिदेहबुधी॥त्यासिसुखनाहित्रीशुधि॥तेबुडालेद्वंद्वसंधी॥अधिव्याधीमहार्णवी॥७९जेदेहबुध्दिपासि॥सकळदुःखावियारासि॥महाभयाविभुतेंचोपासि॥आहिणिसिझोंबति॥८०देहबुध्दिवियानरा॥थोरचिंतेचाउआडरु दरा॥संकल्पविकल्पाचामारा॥ममताद्वारा अनिवार॥८१देहबुध्दिमाजिसुख॥अनुमात्रनाहिनाहिदेख॥सुखमानितमाहामुर्ख॥दुःखजनकदेहबुधी॥८२॥

१०भा०
दिपाचिये मिळपिपासि॥ केवळ दुःखपतंगासि॥ तद्री आलिंगु धावे सासि॥ आ॥२
तविविषयासि देहबुद्धी॥ ३ ऐसि असंत देहबुद्धि कुडी॥ वाढवि विषयाचि
गोडि॥ तेथ माहाभय जोडे तोडी॥ जन्ममरणकोडि अनीवार॥ ४ यद्रूडा अनी
वार संताप॥ देहबुद्धिपासि आसे पाप॥ जाणोनि धरी जो अनुताप॥ विषयीं
आल्मगुतेना॥ ५ धरिता विषयाचि गोडी॥ सोगावियाजंन्ममरणाचियाकोडी॥
॥१२०॥ यणो भये विषयवासंडी॥ इंद्रियाते कोंडी अतिनियमे॥ ६ इंद्रियेकोंडिलि न ॥१२०॥
कोंडिति॥ विषयसांडिता नसंडिति॥ पुढतपुढति बांधुयेति॥ पालागि हरिक्ष
कियोतिलिदेवें॥ ७ इंद्रियेकोडाविनलगति॥ सहडे राहविषयरछिति॥
यवेड सामर्थ्य भगवद्भक्ती॥ जाणानिश्चिति निरूपवयां॥ ८ यागि इंद्रियेजेकों
कोंडिति॥ तेभक्त लावितिभगवद्भक्ती॥ यागि विषयजे सागिति॥ तेभक्त अ
र्पिति भगवंति॥ ९ यागि विषय स्यागिति॥ सागिता तदुःखी होति॥ भक्त वि
षयभगवंति अर्पिति॥ तेणे तें होति निस्यमुक्त॥ १० हनेक्रह्मपाति विकल्पि

का।।यालागीयेथदेख।।कायेनवाचाहाश्लोक।।अर्पणाद्योतकबोलिजेल।।११।।
हारासुलग्रहप्राण।।करावेभगवंतासिअर्पण।।हेभागवतधर्मपुर्ण।।मुख्यहेंम
जनयानावराया।।१२।।आ.कराहिइंद्रियवर्ती।।केशालागतिभगवद्भक्ती।।ते
आईकरायातुजप्रति।।संक्षेपस्थितिसांगेन।।१३।।मनेकरावेहरिचेंध्यान।।श्रव
णिकरावेंकीर्तिश्रवण।।जीव्हाकरावेनामस्मरण।।हरिकीर्तनआहिर्णिसी।।१४।।
कारीकरावहरिपुजन।।चरणिदेवालयागमन।।घ्राणीतुळसीआमोदग्रहण।।
जीहिहरिचरणपुजिले।।१५।।नित्यनिर्माल्यमिरवाशिरी।।चरणतीर्थआघ्यांत
री।।हरिप्रसादजयाचेउदरी।।त्यातेदेखोनिदुरीभवभयपळे।।१६।।वाटतेनऐसें सद्भा
वेजाण।।चढतेनसप्रेमसंपुर्ण।।अखंडजयासिश्रीकृष्णभजन।।त्यासिभवबं
धनआसेना।।१७।।सकळभयामाजीथोर।।भवभयअतिदुर्धर।।तेहरिभक्तिसमो
र।।बापुडाकीकरकेविराहे।।१८।।करीताश्रीरामनामस्मरण।।उठानिपळेजंन्म

१०भा०

मरण ॥ तेथें भवभयाचें तोंड कोण ॥ धैर्य पण धरावया ॥ ९९ जेथें हरिस्मरणें भजन भा २
प्रीति ॥ तेथें भवभया निवृत्ति ॥ परम निर्भय भगवद्भक्ती ॥ आमुच्या मतीं निज
निश्चयो ॥ ३०० आमुचा कृत निश्चयो प्रमाण ॥ येथें साक्षि वेदशास्त्र पुराण ॥
सर्वात्मना भगवद्भजन ॥ निर्भय स्थान सर्वांसि ॥ १ ॥ असो वेदशास्त्र पुराण ॥
॥श्री॥ सर्वात्मना भगवद्भजन स्वमुखें बोलिला श्रीकृष्ण ॥ मि सर्वथा दासा कि आ ॥श्री॥
धीन ॥ भक्तीं प्राप्ती धान्य भगवद्वाक्यें ॥ २ ॥ उभउनियां बाह्या ॥ निजात्म
त्र्या प्राप्तिविषयीं उपायां ॥ स्वमुखें हा मेकयाग्रा ह्या ॥ बोलिला वल्लवल्लभ ह्या श्रीकृ
ष्णनाथ ॥ ३०३ ॥ ये वै भगवता प्रोक्ता उपाया ह्यात्मलब्धये ॥ अंजः पुंसा
मविदुषां विद्धि भागवतान्हितान् ॥ ३४ ॥ टिका ॥ नकरितां वेदशास्त्रविस
ति ॥ ऐसिया अज्ञाना निजप्राप्ती ॥ सुगम जोडे आत्मस्थिती ॥ यालागि हरि भक्ति
प्रकासिलि देवें ॥ ४ ॥ नकरितां वेदशास्त्रपठण ॥ जडमुढ भजनें तरले कोण ॥
उन्मत्त गजेंद्र उद्धरण ॥ गणिका सरक्षण परीक्षितीचें ॥ ५ अंबरुषी गर्भनिवारण ॥ वा

करावयाभक्तिविकारपा ॥ अहंभक्तपराधीन ॥ स्वमुखेंनारायणबोलिला ॥ ६ ॥
वनचरेंवानरेंनेणोंकीर्ति ॥ उध्दरलेभगवद्भक्ती ॥ आम्हीलेतरावयानिश्चिती ॥ विव
रीजांबुवंतिभक्तिस्तववरीली ॥ ७ ॥ जापापांअविवेकीकेवळ ॥ गोछीगोधनेंगो
पाळ ॥ तेहिउधरिलेसकळ ॥ कृष्णसख्यप्रबळअनन्यप्रीति ॥ ८ ॥ शास्त्रविरु
ध्दविवेकस्थिति ॥ जारभावेंश्रीकृष्णप्रीती ॥ गोपीउधरिल्यानेणोंकिति ॥ अ
नंन्यभक्तीअसंख्य ॥ ९ ॥ नकरीतानानाविपत्ति ॥ सुगमोपायेंब्रह्मप्राप्ती ॥
अबळेंतरावयानिश्चिती ॥ भगवंतेंनिजभक्तीप्रकटकेली ॥ १० ॥ तेहेरायाभाग
वतजाण ॥ मुख्यहेंसाधिलेंप्राधान्य ॥ भावेंकरितांभगवद्भजन ॥ अज्ञानजननु
ध्दरति ॥ ११ ॥ हेंभागवतनव्हेनव्हे ॥ अज्ञानालागुनिनिजपद्व ॥ सवाध्वीतरावया
भजनभावें ॥ महानावदेवेंनिर्माणकेली ॥ १२ ॥ भागवतमहानावें ॥ जेरीगा
लेभजनभावें ॥ त्यासिभवभयाचेहेलावे ॥ भजनस्वभावेंनलगती ॥ १३ ॥ स्त्री
याशुद्रादिआघवे ॥ घालुनियायांनावे ॥ येकेचिरवेपारस्वयेंन्यावे ॥ भजनभा

९०मा० वेपरतिरा ॥ १४ जेउअवलिताभावबळे ॥ तोडीकर्माकर्मेक्रूरजळे ॥ स्वबोधाचेनिपा आ०२
निढाळे ॥ काटितियकवेळेनिजात्मतिरि ॥ १५ ॥ वैराग्याचेनिजनावाडे ॥ अढळबैस
लेचहुकडे ॥ विषयाचेअह्वळरोकडे ॥ चुकउनिधडफुडेकाटितिकांठा ॥ १६ संचित
क्रियमाणाच्यालाटा ॥ मोडुनिलावितिनिटावाटा ॥ वेचुनिप्रारब्धाचासाटा ॥
॥२२॥ निजात्मतटाकाटिति ॥ १७ तथेगुरुवचनसाचारें ॥ साभाळितउपोपुरे ॥ श्रुतदये ॥२२
चेनिदोरें ॥ निजनिर्धारेवाटोति ॥ १८ एवंयकायकीयकसरे ॥ कादिलिपरासरति
रें ॥ मगप्रसावतियरझारे ॥ आत्मसाक्षात्कारेखुंटलि ॥ १९ यथेधरिलापुरभा
वा ॥ तेबुडणेचिहायवावो ॥ मगटाकावाजोठावो ॥ तोस्वयेंस्वयंमेवोआपण
होये ॥ २० यथेपढपायाविपातरपे ॥ प्रयासेविणप्राप्तिघेपों ॥ सुखेंपायेंब्र
ह्मपावणों ॥ यालागिनारायणेप्रकाशिलिभक्ती ॥ २१ ॥ भागवतधर्माचियेस्थि
ति ॥ बाळिभोळिभवाभीतरा ॥ ती ॥ सुखोपायेब्रह्मप्राप्ति ॥ तेचिश्लोकार्थिवि
षदसांगे ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ यानास्थायनरोराजन्नप्रमाद्येतकर्हिचित ॥ धा

वन्निमीलमवानेत्रेन स्खलेन्नपतेदिह ॥ ३५ ॥ टिका ॥ जोश्रुतिस्मृतिनेपातां ॥
भावभजेभगवसथ्या ॥ त्यासिविधीनिषेधबाधकता ॥ स्वान्पिहिसर्वथाप्रमाद
नघडे ॥ २३ सद्भावेंसिसप्रेम ॥ आचरतांभागवतधर्म ॥ बाधुनबाकेकर्माकर्म ॥ भा
वेपुरुषोतमसंतुष्टसदा ॥ २४ श्रुतिस्मृतिहेदोन्हिडोळे ॥ येपोविणजेतेआं
धळे ॥ तेहिभजनिधावताभावबळें ॥ पडेनाअडखळेसप्रेमयोगें ॥ २५ प्रेमे
वीणश्रुतिशास्त्रज्ञान ॥ प्रेमेवीणध्यानपुजन ॥ प्रेमेविणश्रवणकीर्तन ॥
वृथाजाणनृपनाथ्या ॥ २६ मातादेखोनिप्रेमभावें ॥ बाळकडोळेझांकुनिधा
वें ॥ तेधावसवेंझेलीऽतपावे ॥ अतीसद्भावेनिजमाता ॥ २७ तेसासप्रेमभजे
जोभक्त ॥ त्याभजनासवेंभगवंत ॥ तुष्टलाचालेस्वानंदयुक्त ॥ स्वयेंसांभा
ळितपदोंपदि ॥ २८ असेंआचरताभागवतधर्म ॥ बाधुनसकेकर्माकर्म ॥ कर्मा
सिड्याचाअज्ञानियम ॥ तोपुरुषोत्तमभजनामाजी ॥ २९ असाभागवतध
र्मिगोविंद ॥ तुष्टलास्वयेंचालेस्वानंदकंद ॥ तथेकेंविगेविधिनिषेध ॥

भक्ता प्रमाद कदा न बाधी ।। ३० जेवि कां स्वामि प्रियाबाळा ।। अवरो धन करवे द्वा
रपाळा ।। ते वि भागवत धर्मभजनशीळा ।। कर्मा विकर्मा बाधुं न शके ।। ३१ ।।
ज्यासि भगवद्भजनि विश्वास ।। विधिनिषेध त्याचा दास ।। देखानि निजभ
जनिविलास ।। स्वयें जगंन्निवास सुखावे ।। ३२ ।। भागवतधर्मे राहे कर्म ।। तवत
व सुखावे पुरुषोतम ।। सप्रेम भक्ता बाधी कर्म ।। हा वृथा भ्रम त्यां तासि ।। ३३ ।।
।।२३।। कर्म करू पावे प्रमादु ।। तव प्रमादि प्रकटे गोविंदु ।। यालागि विधीनिषेधु ।। न ।।२३।।
शकति बाधु हरिभक्ता ।। ३४ अजामिळा कर्मबाध ।। येमपासि बांधिता सुब
द्ध ।। तेथे प्रकटोनियां गोविंद ।। केला अतिशुद्ध नाममात्रें ।। ३५ स्वधर्मकर्म हे
विदान्हि ।। निजसत्ता भोइं करूनि ।। जो पहुडे भजनसुखासनि ।। तो पडे तेंदं
डणि स्वधर्मकर्मा ।। ३६ भजनप्रतापसत्तालक्षणो ।। स्वधर्मकर्मा ऐसे दंड
णो ।। वर्णाश्रमाचा ठावो विपुसणों ।। होळिकरणों कर्माति ।। ३७ एवं भागवतध
र्मे जे सेवक ।। स्वधर्मकर्म त्याचे रंक ।। ते राहो न शके त्यासंन्मुख ।। मा कवि बा

धकहोन्नाकेल ॥ ३८ कैसेकैसेभागवत धर्म ॥ केविभगवंतिअर्पेकर्म ॥ हेअति
गुह्यउत्तमोत्तम ॥ निजभजनवर्मआयीकराया ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥ कायेनवा
वामनसेंद्रियैर्वा बुद्ध्यात्मनावानुसृतस्वभावात् ॥ करोतियद्यत्स
कलंपरस्मैं नारायणायेतिसमर्पयेतत् ॥ ३६ ॥ टिका ॥ हेतुकअथवाउ
हेतुक ॥ वैदीकलोकिकस्वभाविक ॥ भगवंतिआर्पेसकलिक ॥ यानावदे ख
भागवतधर्म ॥ ४० उदकीतरंगअतिचपळ ॥ जीकडेजायतीकडेजळ ॥ तैसेंभ
क्ताचेकर्मसकळ ॥ अर्पतकाळभगवंति ॥ ४१ ॥ येश्लोकिचेव्याख्यान ॥ पहिले
मानसिकआर्पण ॥ पाठिइंद्रियबुधिअभिमान ॥ कायीकजाणाश्लोकां
ति ॥ ४२ भागवतधर्माचिनिजास्थिति ॥ मनबुधिचितअहंकृति ॥ आदिकरु
निइंद्रियवृती ॥ भगवंतिआर्पितितेआइक ॥ ४३ बाधुनत्राकस्वधर्मकर्म
अेकरायायाचेंवर्म ॥ मनिप्रकटलापुरुषोतम ॥ अतिनिःसीमनिजबोधें
॥ ४४ ॥ ह्मणोनिसंकल्पविकल्प ॥ अवघेजालेभगवद्रुप ॥ यालागिभक्त

ए०भा० निसनिष्पाप॥ सत्यसंकल्प हरिदासा॥ ४५ जेविबुधिबाळ्याखेळ॥ राजा अ०२
प्रधानगजदळ॥ अवघेकाष्टचिकेवळ॥ तेविसंकल्पसकळ भगवद्रुप॥ ४६
जोजोकल्पनाकामिकाम॥ तोतोहोयेआत्माराम॥ तेथेभजनाचासंभ्रम
अतिनिःसिमस्वयेवाढे॥४७॥ जागृतिसुषुप्ति आणिस्वप्न॥ तिहिअवस्था
होयभजन॥ जेथेकांअखंडअनुसंधान॥ निजबोधेपुर्णठसावले आणि
॥२४॥ ॥४८॥ मनाहोतांसमाधान॥ समाधानेअधिकभजन॥ पुर्णबाणलेअ ॥२४
नुसंधान॥ ध्येयध्याताध्यान समरसेभजे॥ ४९ तुर्यासाक्षिउन्मना॥ सा
हिल्याविल्याभगवद्भजना॥ जंववरीअवस्थापणा॥ आपआपणामु
कलानाहि॥ ३५० ऐसाभावनविणउपजेभावो॥ तोतोतत्काळहोयदे
वो॥ मगअर्पणाचालवलाहो॥ नार्पितापाहातोस्वयेंहोत॥ ५१ स्वरूपे
मिथ्याकेलेंस्वप्न॥ ज्यागृतिसोलुनिकाढिलेंज्ञान॥ निवडुनिसुषुप्ति

सुखसमाधान॥ति ह्नितेंपरिपुर्णयेकत्रकेलें॥५२॥तेस्वरुपिसगळेंमन॥स्वयेयक
रीनिजात्मअर्पण॥तथिचेंसुखसमाधान॥भक्तसज्ञानजाणतिस्वयें॥५३॥
यापरिमानसीकजाण॥सहजेंस्वरुपिहोयआर्पण॥आतांइंद्रियेसमर्पण॥
होयतेलक्षणऐकराया॥५४॥दिपलाविजघराभितरी॥तोचिप्रकाशेंग
वाक्षद्वारी॥तेविमनिप्रकटलाश्रीहरि॥तोचिइंद्रियानंतरिपरमानंद॥५५॥
तेचिइंद्रियव्यापार॥सांगीजतिसाविस्तर॥स्वभाविकइंद्रियव्यवहार॥भ
जनपरपरब्रंह्मीं॥५६॥जवद्रिष्टिदेखे दृश्यातें॥तवदेवोचिदिसेलतेथें॥या
परिदर्शनातें॥अर्पिभजनसत्तदृष्टिचाविषयो॥५७॥दृश्यदृष्टाआणिदि
ठि॥देखतातिन्हीयेकवाटि॥सहजब्रंह्मार्पणातदृष्टी॥भक्तजगजेठीया
॥५८॥ परिअर्पि॥ॅ दृश्यप्रकासिदृश्यपणे॥ताविद्रिष्टिमाजिहोयदेखणें॥ऐ
सनिअभिन्नपणें॥दर्शनार्पणभजतिभक्त॥५९॥हेयकपणितिन्हिसाग॥
तिन्हीमाजियेकअंग॥ऐसेंजदेखणचांग॥याचेंआर्पणसांगसहजेंब्र

ऐ०भा० पैं॥६०॥नानापदपदार्थभ्रांजले॥निचनवदेखतिडोळे॥परिआर्पणाचेसो आ२
हळे॥निजात्ममेळअर्पतिस्वयें॥६१॥यापरिदृष्टिचेंदर्शन॥भतककरीतिब्रं
ह्मार्पण॥आताश्रवणाचेंआपण॥अर्पितिलक्षणऐकराया॥६२॥जो
बोलातेंबोलविता॥तोविश्वव्यापिजालाश्रोता॥तोचिअर्थावबोधजा
णता॥तेथब्रह्मार्पणतासहजेंचि॥६३॥शब्दशब्दतेजवउठी॥तवशब्द
॥२५॥ विताणाठिपोठि॥तेणेअकृत्रीमभजनउठी॥ब्रह्मार्पणामिठिश्रवणा॥ ॥२५॥
पडे॥६४॥शब्दबोलासवेंअर्थवाढी॥तवशब्दविताघेशब्दार्थगोडी॥ते
णहरिभजनेंआवडी॥स्वयेंउठिगाढीश्रवणार्पणोसि॥६५॥शब्दजवका
निपडे॥तवशब्दार्थेभजनवाढे॥बोलवित्याच्याअंगाघडे॥अर्पणागु
घडेंकरीतचि॥६६॥बोलासिजोबोलविता॥त्यासिहृदकेलियेकात्मता॥
तेंभजनचढेश्रवणाच्याहाता॥ब्रह्मार्पणतानिजयोगें॥६७॥सद्गुरूंचें क्व
जैंनपडलाकानि॥मनाचेंमनपणविरमनि॥तेंचिश्रवणाश्रवणार्पणि॥
भगवद्भजनिसार्थकता॥६८॥श्रवणाचियापरिश्रवण॥करीतउठि

लेब्रंह्मार्पण ॥ हेतुरहितभगवद्भजन ॥ स्वभावेंजाणास्वयेंहोत ॥ ६९ भजनेंतु
ष्टलाजगन्नीवास ॥ होय यवासाचानिजवास ॥ मग घ्राणद्वारापरेश ॥ भोगि
सुवासब्रंह्मार्पणोसि ॥ ७० जोसुमनासुमनपणजोडि ॥ ताघ्राणाचेघ्राण
पणहोयआवडि ॥ मगनानासुवासपरवडि ॥ ब्रंह्मार्पणप्रौढि निजभोग
अर्पी ॥ ७१ वासाचाअवकाशहोयआपण ॥ गौहे घ्राणीौकपणेजाण ॥
ताभोगुनिस्वयेंसंपुर्ण ॥ कृष्णार्पणासहजेंहोति ॥ ७२ रसनारससेउंजा
य ॥ लवरसस्वाद देवहोये ॥ मगरसनेमाजियेउनिराहे ॥ ब्रंह्मार्पणेपाहे र
सभोगभोगि ॥ ७३ जेजेरसनासेविगोडि ॥ तेतेहरिरुपेंथडफुडी ॥ स्वादा
येउनिराकडि ॥ ब्रंह्मार्पणापरवडिनिजभोगअर्पी ॥ ७४ रसरसनारसस्वा
द त्रिविधभेदनिजअभेद ॥ रससेवनिपरमानंद ॥ स्वानंदकंदवोसंडे ॥
७५ कटुकमधुरनानारस ॥ रसनासेविसावकास ॥ परितोअवघाब्रंह्म
रस ॥ स्वादिसुरसपरमानंद ॥ ७६ यापरिरसींरसना ॥ भोगेंरातालिकृष्णा

र१०का०४ र्पणा ॥ आतास्पर्शविषयभावना ॥ अर्पणें ब्रह्मार्पणा तें आइका ॥ ७७ ॥ स्पर्श घेई आ०२
जें निजदेहीं ॥ तव देहींच प्रकटे विदेही ॥ मग स्पर्शिजे जें काहीं ॥ तो तो भोगप
हीं ब्रह्मार्पण उठी ॥ ७८ ॥ स्पर्शास्पर्श जे स्पर्शीजे ॥ तव स्पर्श वियानाडवें दु
जे ॥ तेणें एकपणाचे निव्याजे ॥ रूपार्पण वोजे भजन प्रकटे ॥ ७९ ॥ तेथें जो
जो घेइजे पदार्थ ॥ तो तो पदार्थ होय समर्थ ॥ तेणें विभजनें परमार्थ ॥ निज
॥२६ स्वार्थ निजभक्ता ॥ ८० ॥ द्याविया काहीं देवा जाय ॥ तंव देतां भजन कैसें पाहें ॥ ॥२६
देतें घेतें दान स्वयें ॥ देवा विहाय निजांगे ॥ ८१ ॥ जंव तें तें उतें चाल विपाय ॥ तो
तो मार्ग देवा विहाय ॥ मग पाउलापाउलीं पाहें ॥ निजभजन होय ब्रह्मा
र्पणें रसी ॥ ८२ ॥ चरणा अचरणें निगती ॥ तो चि निजांग क्षिति चि क्षिति ॥ चालता
तें सियाचि युक्ति ॥ सहजे ब्रह्मस्थिति निज कर्म अर्पे ॥ ८३ ॥ बोल बोल वितिया
बोलि सुटि ॥ बोलणें लाजे याचिये दृष्टि ॥ तें लाजपैं गिळुनि बोलपें उठी ॥
न निज सजे पुष्टि ब्रह्मार्पणासी ॥ ८४ ॥ [illegible] भाव कलानिः [illegible] ॥ निः [illegible]

बोलिजेनाद्धी॥ते चित्तआर्पणाचि विधि॥ जाणत्रिशुद्धीसमर्पितिनासि॥८५॥बोल
बोलविता बोलाआंत॥ तो बोल आर्पणोसि येत॥ ऐसा शब्दचित्सुजनार्थ॥
प्रकटपरमार्थ ब्रह्मार्पणोसि॥८६॥ ऐसा मनेकर्मवचनें॥ जो द्रुदावला भग
गॅवद्भजनें॥ तविभजन अभिमानें॥ निजनिर्वाणे दृढ धरीलें॥८७॥ तरंगस
मुद्राआंतोत॥ ह्मणे माझनिमे घत ह्वता॥ जगातनिव बिताजीवविता॥
रुषाहरिता चातकाचि॥८८॥ माझेंनिसरू येपीकति॥ माझेनिसरिता उयळ
ति॥ मागुतिमाझ्यामजमाजिमिळति॥ समरसतिसिंधुह्नें॥८९॥ तविमुद्धि
वेंपुर्णपण॥ पावानिभजेअभिमान॥ यावियाभजनाचें लक्षण॥ सावधा
न अवधारा॥९०॥ ह्मणेमिसकळलोककर्ता॥ कर्मकरुनिमि अकर्ता॥ अ
कर्तामिसर्वभोक्ता॥ निसअभोक्तामियेक॥९१॥ सकळलोकिमाझिसत्ता॥
सकळिसकळमिनियंता॥ सकळासकळ हेंमिप्रकाशिता॥ काळादिमिशा
स्ताकळिकाळाचा॥९२॥ सकळभ्रुतिमियेक॥ मिचिव्याप्यव्यापक॥ जनिता

 जनविताजनक॥ नहानिअनेकजगद्रुपमि॥९३॥मिदेवाचाआदिदेवो॥दे
विदेवपणमाझाविभावो॥व्ययामाजिमिअव्ययो॥ अक्षरिंअक्षर
भावोमाझेनिआंगे॥९४॥ईश्वरिजेजसत्ता॥तेतमाझिसामर्थ्यता॥भग
वंतिभगवंता॥जाणतत्वतामाझेनि॥९५॥मिअपरुपिअरुप॥मिप्रकु
तिपुरुषाचाबाप॥श्रुष्टिरचनेचासंकल्प॥निर्विकल्पेमाझा॥९६॥मि
 आदिचिआनादिआदी॥मिसमाधिचिनिजसमाधि॥निजशुद्धिसि
माझेनिशुद्धी॥यापरित्रिशुद्धिआभिमानापिण॥९७॥मिअजन्मान
जन्मानिजन्मे॥मिअकर्मानकरानिकर्मिकर्मे॥माझेनियोगपुरुषोत
मे॥पाविजेमहिमेउत्तमाचाचें॥९८॥सत्वशुद्धमाझेंआंग॥चितृशुद्धि
मिचचांग॥नहोनितिन्हिभाग॥ आनंदनिर्व्यंगतोचितामि॥९९
माझेनिसुर्येदृष्टिडोळस॥मजमाजिचिदाकाशाअवकाश॥माझेनि
आंगेजगंनिवास॥सावकाशानांदत॥१००॥अजाअजपणामिअज॥

निःषेत्वोनिर्बिजाचेमिंबिज॥ माझेनिनिज्रांगेनिज॥ निजप्रोजस्वयेंनावे
मज्ञ ॥१॥ अधीष्ठानांमाजिअधिवास॥ मिजगदिशाचापुर्णईश॥ मिपरमपुरु
षाचाहिपुरुष॥ परत्रापरत्रामीचमिस्वयें॥२॥ आसंतमाझेनिसंतहो
ये॥ अविदमाझेनिविदवलाहे॥ निरानंदासिहिपाहे॥ आनंदनिर्वा
हमाझेनि॥३॥ मिसकळासिद्धिचिनिजासिद्धि॥ मिसर्वांगदेखणेबुद्धि
चिबुद्धि॥ मोक्षह्मणपणेतोहिउपाधि॥ जाणात्रिशुद्धिमाझेनि॥४॥ मिसा
चारनिजनिर्धर्म॥ मजमाजीब्रंह्मविसरेकर्म॥ ब्रंह्मसमाधिचेंपरब्रंह्म॥
निजानिःसिममिचिमिं॥५॥ हरिहरब्रंह्मानिजनिर्धारि॥ हेहिमाझेबे
शाबंराधारि॥ मिदशावतारिचाअवतारि॥ माझिनिजथोरिमिहि
नेणे॥६॥ एसियानानाविवंचना॥ अभिमानप्रत्येगवहुजना॥ ब्रं
ह्माहमस्मिदृढभावना॥ आपणाआपणापुर्णहेंअर्पी॥७॥ जीव
घालुनिपुर्णहाओंत॥ जेजेंअभिमानकल्पित॥ तेतेसाचत्विस्वयहो

१०॥१० त॥ तेदिपूर्णतेंअर्पित निजस्पूर्णत्विं॥५॥ ब्रह्माहमस्मि नुसधें वचन॥ ॥२
येअहंतेचे नाव मगबद्धजन॥ माहातत्वतद्रूप होउंन॥ नजेअभिमान
ब्रह्मार्पणासि॥९॥ सांडोनि देहबुद्धिचाकेर॥ नजनेउठिला अहंकार॥ तोअप
॥७०॥ रोक्षसाक्षात्कार॥ पावोनि पूर्णानिर्धारि पूर्णलेंवर्ते॥ स्मणोनि मननामेचि मन
॥२८॥ नस्मरणानिमित्य स्मरण॥ चिंतासि मिनिजचिंतन॥ वेसधर्मेंवी यासर्व ॥२८॥
चि दा॥ अयासें सहजप्राप्ति नव्हे॥ तेतेनिजचित्ते चिंतावे॥ तवअप्राप्तिसिद्धि सा
१२॥ अप्राप्ति पावे॥ चिंतनि जानुभवे सहजेभजनतें॥ ते ब्रह्मनिश्चितजेजे चिंतित॥
तेतेस्वयेंचिहोय समस्त॥ याप्रतितिचि नभजत॥ ब्रह्मार्पणायुक्त निजबोधें॥१३॥
नाथिले चिंतिते अतीचिंता॥ अथिले चिंतिते निश्चितता॥ अथि नाथिसांडि
२४ ति चिंता॥ सहजेंभजताभजन होय॥ चिंतनचिंताआपां चिंतन॥ यापरितिहि

झालेसमाधान॥तेसमाधानाहिकृष्णार्पण॥सहजेंसंपुर्णस्वयेंहोय॥१५॥
ऐसियाभगवद्भजनविधि॥भजनसिद्धजालिबुध्दि॥तेसकळकर्मिसमा
धी॥जाणात्रिशुध्दिस्वयेंजाली॥१६॥कर्माचरणिसमाधी॥ह्मणातिनघ
डेकधी॥तपावतेनाहिनिजात्मबोधि॥जाणात्रिशुधिविदेहा॥१७॥ता
टस्छानावसमाधि॥ह्मणेसाविठकालिबुध्दि॥तेसमाधिनव्हेत्रिशुधि॥
जाणाविनुसंधिमुर्छाजाली॥१८॥तटस्छापासुनिउठिला॥तैंतोस
माधिसीमुकला॥तेव्हांयेकदासिपावोआला॥मंदहियाबोलामम
नितिसत्य॥१९॥समाधिआणियेकदेशी॥बोलताबालपोयेलाजेसि॥
सत्यमानितिलेबाह्यपिसी॥शुध्दस्वरुपासिआनोळखा॥२०॥येथेंअ
चीनआतिसमर्थ॥तेमुर्छाआणुनिकरितटस्थ॥वंचोनिचालतेबो
लतेसमाधिस्थ॥जाणापानिश्चितवसिष्ठादिक॥२१॥पाहापांदेवरुषि
नारद॥विनोदिनमोडेसमाधिबोध॥याज्ञवल्किचासमाधिस

बंध॥रुषिप्रासि ध्रुपरिक्षाकेलि॥२२॥स्वरूपदेखोनिमुर्छितझाला॥तो आ॰२
२०५आ॰ अपापिया आपपातरला॥स्वयेतरुनिजनउ धरिलो॥तोबो धप्रका
सिला शुकवामदेवें॥२३॥यालागिसमाधि आणिबुह्मन॥यादोहि
त आवस्छासहिंज्ञाण॥बुद्धिहोयब्रह्मार्पण॥अखंड तेंपुर्णपरमसमा
धी॥२४॥अर्जुना हेंतुनिनिजसमाधि॥सेववि घातलामाहाबुधी॥प
रितोकृष्णकृपानिधि॥लाटस्छत्रिशुधिनेदियेवी स्पर्शो॥२५॥स ॥२९
॥२९॥ कळकर्मिसमाधि॥हेसद्गुरुचिबोधीबुधि॥तरियुधिहिंत्रिशुधी॥
निजसमाधिनमोडे॥२६॥बुधिआकळेपरब्रह्म॥तेंआहेतुकचालेक॥
र्म॥हेंचिबुधिचेआर्पणापरम॥इतरतोभ्रम आनुमानज्ञान॥२७॥स्व
रुपिदृष्टिनिरावधि॥अनविछिन्नसमानबुधी॥कर्माकार्मिज्ञे अ
ज्ञानबाधी॥परमसमाधीतिनाव॥२८॥निःशेषदेहिविगलिदेह
बुधि॥स्वरूपस्वरूपपणोफुंजनसमाधी॥कर्माकर्मीआज्ञाननबा

धी॥ लेपरमसमाधि निर्दुष्ट ॥२९॥ तेस्वरूपिं निराव धी॥ भजनसिळजालि बुधि॥
तेसकळकर्मिसमाधि॥ निजार्पण विधीस्वयेजालि॥३०॥ जेथेरामालि मर
णाचिआधी॥ तेजाणावि परमसमाधी॥ समाधिघेणे तेदहबुधि॥ काष्टात
रीशुधि मुर्छितप्राये॥३१॥ मनासि गाउके नसे॥ इंद्रियव्यापार्‍हि तरि दिसे॥
कर्मनिफळजेजैसें॥ तेजाण अपेसे काइक॥३२॥ श्वासोश्वासाचे परिवार
कानिमिषोन्मेषाचे व्यापार॥ तेहि नारायणपर॥ केलसाचार निजस्वभाव
॥३३॥ सारवरचे कारल्ले प्रौढ॥ तेदेठकांटे नासिसर्वहि गोड॥ तावि इंद्रियक
र्मेरूढ गुढ॥ स्वाधिष्टसहृद ब्रह्मार्पणे जाह्लि॥३४॥ तरिदेह गेह वर्णाश्र
मे॥ स्वभागा आलिं जिंजिं कर्मे॥ तितिआचरे निजधर्मे॥ पुर्वानुक्रमेअ
नहंकृति॥३५॥ कर्मकळाप आचरा॥ अनुसरोनि अणि विधिगोरवा॥ परि
कर्तेपणा तियागांवा॥ अहंभावास्पर्शोना॥३६॥ मजणासुनि जाल्के सक
र्मे॥ माझा आचार अति उत्तम॥ म्यानिरसिले मरणजन्म॥ हास्वभावे द

हे०भा० हे धर्मे उठो सिनेणो॥ ३७॥ देहसंगे तरी वर्तणें॥ परि देहधर्म धरनेणो॥ देहस्थ ७॥२
सा वलक्षणो॥ ब्रह्मार्पण विवरति॥ ३८॥ देहधर्मा चा नुठि चिफांटा॥ ज्ञान
गर्वा चा नवदे सताठा॥ यालागि सहज समज्ञान माजि वटा॥ जाला तो पैठा
अनहंकृति॥ ३९॥ त्यापासुनि जें जें निफजे॥ तें तें द्वा ह्मण माझें खाजें॥ या
॥३०॥ लागि ब्रह्मार्पण वोजें॥ सा चस्वभाव सहजें नार्पिता आर्पिति॥ ४०॥ परि
साचे कस वटि वह्रे॥ जें जें लागे ते ते साडे पधरे॥ तें वि जें जें निफजे ज्यारि ॥३०॥
तें ते खरें परब्रह्म॥ ४१॥ सा चा रवेळ ता चि माहा पुज्जन॥ सा चि बडबड ता चि
प्रियस्तवन॥ सा चस्वभा वि स्थनंदपुणी॥ श्रीनारायणा सुखावे॥ ४२॥ तो
जे उति वास पाहे॥ अवडि देवा तें उतारा हे॥ मग पाहे अथवा न पाहे॥ ल
रि देवा चि स्थ पेरच भावे दिसे॥ ४३॥ तयासि चालतां मार्गे॥ तो मार्ग होइ
जे श्रीरंगे॥ तो देवाचा दांडू वरि वेगें॥ चालसवांगे लुठत॥ ४४॥ जें जें कर्म
स्वभाविक॥ तें तें ब्रह्मार्पण अहेतुक॥ या नावं भजन निर्दोष॥ भागव

तधर्मदेखयाचनांवचुक्षे॥४५॥स्वभाविकजेंवर्तण॥तेंसहजेंहोयब्रह्मार्पण॥
यानांवशुद्धआराधन॥भागवतधर्मपुर्णयानांवराया॥४६॥यानांवभगवद्भ
जनपंथा॥भयनाहिंसर्वथा॥अभयपुसिलेंनृपनाथा॥तेंजाणतहेतांभ
जनहोये॥४७॥येथभयाचेंकारण॥रायातुह्मणसिकोण॥तेंहिसांगोसाधार
ण॥आईकभ्रवणसौभाग्यनिधी॥४८॥श्लोक॥भयंद्वितीयाभिनिवेश
तःस्यादीशादपेतस्यविपर्ययोस्मृतिः॥तन्माययातोबुधआभजेतंभक्त्यैक
येशंगुरुदेवतात्मा॥३७॥टिका॥आत्मापुर्णहेंसर्वत्रयेक॥तेथजोह्मणेमि
वेगळादेख॥तेंचिअज्ञानभयजनक॥दुःखदायकअतिद्वंद्वें॥४९॥भयाचें
हृदमुळअज्ञान॥त्याचेंनिवर्तकमुख्यज्ञान॥तेंयेकांलागलेंभगवद्भजन॥
ऐसाज्ञानाभिमानपंडिता॥५०॥ऐकरायायेविअर्थी॥ज्ञानासिकारणकृ
ष्णभक्ति॥हाकृतनिश्चयोआमुचामति॥तेंहिउपपत्तिअवधारी॥५१॥अज्ञा
नाचेंमुळमाया॥तेंब्रह्मादिकांनयेआया॥गुणमयीलागलिप्राणिया॥
अति जाणतिंरायादुस्तर॥५२॥तेमायेचेंमुख्यलक्षण॥स्वस्वरूपाचेंआवरण॥

१०५॥० द्वैताचें जें स्फुरे स्फुरण ॥ मुळमाया म्हणाति नांव ॥५३॥ ब्रह्म अद्वय हे परिपूर्ण ॥ ५॥२
तस्या अपि स्फुरजे मीपण ॥ ते चि मायेचें जन्मस्थान ॥ निश्चये म्हणा नृपनं
था ॥५४॥ जे मायेचा निजपोटिं ॥ भय शोक दुःखाचिया कोटि ॥ ब्रह्मा स्वादि
गो शिवा सलागलि पाठि ॥ इतरांच्या कोठि म्हाकोण ॥५५॥ तम्हा मायेचि निव
ति ॥ करावया दृढ उगि भगवद्भक्ति ॥ स्वयें श्रीकृष्णाय चि अर्थि ॥ बोलि
॥७१॥ ला अर्जुना प्रति श्रीगितमाजि ॥५६॥ संमति ॥ श्लोक ॥ मामेव ये प्रपद्यं
तेमायामेतां तरंतिते ॥ टिका ॥ माया म्हणाणि जो भगवद्भक्ती ॥ भगवद्भजने ॥७१॥
तिये चि निवृति ॥ आन उपाय तथेन चलति ॥ भक्तसुखें तरति हि माया ॥
॥५७॥ हरिचि माया हरिभजनें ॥ हरिभक्ति सुखें चि तरणे ॥ हे निजगुह्य अर्जु
नाकारणे ॥ स्वयें श्रीकृष्णें सांगितलें ॥५८॥ मायेचि हे चि निजपुष्ठि ॥ स्वरूपि
विन्मुख की दृष्टि ॥ द्वैतभाव असंतलाठी ॥ प्रमाता त्रिपुटि वाढविसदां ॥५९॥
भयाचें जनक द्वैतभान ॥ द्वैताचें जनक मायाज्ञान ॥ माया निवर्तक ब्रह्म
।६० ज्ञान ॥ हे संतसज्जन बोलति ॥ ते से भक्ष्य जे ब्रह्मज्ञान ॥ ते भक्ति चे पोसणे

जाण॥नकरितांभगवद्भजन॥ब्रह्मज्ञानकदानुपजे॥६१॥जरिझालेवेदशा
स्त्रसंपन्न॥तरिनकरितांभगवद्भजन॥मायानिवर्तकगुह्यज्ञान॥त्यासि
हिजाणकदानुपजे॥६२॥ब्रह्मज्ञानासियाविसती॥दादुगेहोयत्रैलोक्य
स्थिति॥मायानिवर्तकज्ञानप्राप्ति॥नकरिताहरिभक्तिकदानुपजे॥६३
हरिगुणाविरसाळकाहणि॥तेब्रह्मज्ञानाविनिजजननि॥हरिनामाचे
निजगर्जनि॥जीवघेउनिमायापळे॥६४॥मायापळतांपळोंनलाहे॥हरि
नामधाकेंविरानिजाय॥यालागिहरिमायानाहे॥बाधुनलाहेहरिभ
क्तां॥६५॥नामाचिपरमदुर्धरगति॥मायासांहोनशकेनिजशक्ति॥हरि
भक्तमायासुखेंतरति॥यालागिश्रीपतिबोलिलास्वयें॥६६॥सायुज्या
दिज्याचिमुक्ति॥अंकिवाटविभगवद्भक्ति॥तेनकरिताअनन्यगति॥
शास्त्रज्ञामुक्तिनातुडकदा॥६७॥हरिभजनिजेविमुख॥त्यासिद्वैतसदा
सन्मुख॥माहाभयेसिदुःखदायक॥प्रपंचदुःखदृढवाटे॥६८॥जेविषये
कांकिदिग्भ्रमपडे॥तोपुर्वीलपापभ्रमकेडे॥तेसवस्तुविन्मुखवाढआति

ए०भा० गाढमिथ्याद्वैत ॥ ६९ ॥ द्वैताचियेभेदवाहरे ॥ फुटतिसंकल्पविकल्पाचेभरे ॥ आ॥२
तेथेजन्ममरणाचेनिपुरें ॥ बुडेयेसेरब्रह्मांड ॥ ७० ॥ जन्ममरणाचियावोढि ॥
नानादुःखाचियाकोडि ॥ अभक्तसोसितिसांकडि ॥ हरिभक्ततेवोढिस्व
प्निहिनाहिंलगे ॥ ७१ ॥ भक्तिचेंअगाधमहिमान ॥ तेथेरिगेनाभवबंधन ॥
तेकरावयाभगवद्भजन ॥ सद्गुरुचरणासेवावे ॥ ७२ ॥ निजासिष्यासिमरणासि
॥३२॥ ता ॥ स्वयेंनिवारिजोवस्तुता ॥ तोचिसद्गुरुतत्वता ॥ येरतेगुरुतामंत्रतंत्रो ॥३२
पदेशी ॥ ७३ ॥ मंत्रतंत्रउपदेशीते ॥ गुरुघरोघरिआपिते ॥ जोमेळविसद्वस्तु
ते ॥ सद्गुरुसांतेश्रीकृष्णमानि ॥ ७४ ॥ गुरुदेवेंमातापिता ॥ गुरुआत्माईश्व गुरु
रवस्तुता ॥ गुरुपरमात्मासर्वथा ॥ गुरुतत्वतापरब्रह्म ॥ ७५ ॥ गुरुसिनुपमे
जगि समान ॥ पाहतांनादिसेअन ॥ अगाधगुरुचेमहिमान ॥ तोभाग्येंविपाभे
टेना ॥ निष्कामपुण्याचियाकोडि ॥ अगाधवैराग्यजोडेजोडि ॥ नित्यानि
त्यविवेकआवडि ॥ तैंपाविजेराकोडिसद्गुरुकृपा ॥ ७६ ॥ सद्गुरुरूपपाहता
डा वाटे ॥ तेथभक्तिचेभांडारउघडे ॥ तत्काळकळिकाळपळेपुढें ॥ कायीसेबापुडे

भवभये ॥ ७८ ॥ गुरु तेंम । ह्मणे माता पिता ॥ ते येक जांन्मि सर्वथा ॥ हा सनातन
तवला ॥ जाणापां वस्तु तो माय बापा ॥ ७९ ॥ अधोद्धारें उपजविता ॥ ते तों किं
माता पीता ॥ आधोद्धारा आंतळोने दिता ॥ तो सद्गुरु पिता सत्य हो सिष्या ॥
८० ॥ गुरु तें ह्मणे ॥ कुळदेवता ॥ तियेचि कुळकर्मिचि पुजता ॥ हा संबंध
मिथ्र कर्ता ॥ पुज्य सर्वथा सर्वार्थी ॥ ८१ ॥ गुरु ह्मणो देवा समान ॥ तव देवासि
यावनि देवपण ॥ मा सा सद्गुरु समान ॥ देव हि जाणा तु केना ॥ ८२ ॥ गुरु ब्रह्म
सम समान ॥ हे हि उपमा किंचित न्युन ॥ गुरु वाक्ये ब्रह्मा ब्रह्मपण ॥ ते सद्गु श्री
॥६५॥ रु समान अद्वय हे ॥ ८३ ॥ यालागि आगाध गुरु गरिमा ॥ उपमाना हि निरुप
मा ॥ ब्रह्मि ब्रंह्म हे प्रमाण त्रमा ॥ हे वाक्य महि मा गुरुचि ॥ ८४ ॥ ब्रह्म सर्वां
चें प्रकाशक ॥ सद्गुरु सा वा हि प्रकाशक ॥ एवं गुरु हुनी अधिक ॥ नाहि
आणिक पुज्य हे ॥ ८५ ॥ यालागि गुरु तें म संबुधि ॥ पाहो नये गात्रि शुधि ॥ ए
सिया भावार्थाचिये विधि ॥ सहज चित्त शुद्धि साक्षिपा ॥ ८६ ॥ ज्या चा गुरु
चरणि निःशिम भावो ॥ सा चा मनोरथ पुरवि देवो ॥ गुरु आज्ञा पाळि पाहा ॥ देव

१०७भा० हो॥ गुरुवाक्येस्वयंमेवोजडमुदतारि॥ ७ ब्रंह्मभावेंजोगुरुसेवक॥ देवसा भा॥२
याआज्ञाधारक॥ सासिनिसपुरविनिजालसुरव॥ हेगुरुमर्यादादेरवतु
लंघीदेवो॥ ८ देवगुरुआज्ञास्वयेमानि॥ तवगुरुदेवासिपुज्यहे आ॥
णि॥ एवउभयताअभिन्नपणि॥ भावार्थियालागुनितारक॥ ९ सद्भावो
नाहिअभ्यांतरी॥ बाह्यभक्तिभाविविकी॥ तभावानुसारसंसारि॥ नाना
॥२३॥ परिस्वयेठकति॥ १० ठकलेतेमनुष्यगति॥ ठकलेतेनिजात्मस्वार्थि॥ ठक
लेतेब्रह्मप्राप्ति॥ दंभेहरिभक्तिकदानुपजे॥ ११ येथेभावेविण तह्मता॥ ॥२३॥
परमार्थनसेहात॥ सकळसाधनाचेयामाथा॥ जाणसर्वेयांसद्भावो॥
१२ कोरडेखाविथरितासद्भावो॥ तेथविप्रकटलादेवाधिदेवो॥ मा
सद्गुरुतोतवपाहाहो॥ स्वयेस्वयंमेवोपरब्रंह्म॥ १३ यालागिगुरुभजना
परता॥ भजावयामार्गनाहिअसता॥ ज्ञानभक्तिजेतलवता॥ तेजाणसर्वथा
गुरुभक्ति॥ १४ गुरुहेंउनिश्रेष्टब्रह्म॥ ह्मणताअगुरुहाआलाकनिष्ट

धर्म ऐसा भावो धरिला स्वयें विषम ब्रंह्म सम साम्या सिष्यासि नुपजे ।।९५।।
आह्मा सद्गुरु ते विपरब्रंह्म ऐसा निसा निजभाव समेम । हेंवि गुरु सेवा
उत्तमोत्तम । सिष्य परब्रह्म स्वयें होये ।।९६।। ऐसियें गुरु सेवेन्ति आंत ।
प्रल्हाद ज्ञाला ब्रह्मातित । नारद स्वानंदे गात नावत । ब्रह्म साम्येवि
चरत सुरासुरस्याने ।।९७।। ऐसिचि सद्गुरु सेवा करिता । शुकलि अंबरुषी
चि गर्भ वेथा । ते गर्भ जालादेवो चिसा हाता । भक्ताभव वेषाला गोनेंदि ।।९८।।
ऐसिया अभिंन्नभावना । सुबुद्ध भजति गुरुचरणा ते पढीयंते जनार्दना
ना या सिभवभावना स्पर्षे नेंदि ।।९९।। गुरु ब्रंह्म दोन्हि येक । सिष्यहि
आसे तदात्मक । जो भेदे सस मानि वेगळिक । तेहि मायिक कवि सां
गे ।।५००।। श्लोक ।। अविद्यमानोप्यवभाति हि द्वयो ध्यातुर्धियास्व
प्नमनोरथो यथा यथा न कर्मसंकल्प विकल्पकं मनो बुधो नुरुंध्यादभ
यं ततस्यात् ।। टि ।। ३४ ।। टिका ।। पुरुषासि जो प्रपंच दिसे ।। तो नसता

चिदाभासे। जेविकायेकळानिद्रावरो। स्वप्नीनिजमानसे जगकाल्पि
असोनिद्रावरोदिसेस्वप्न। जोजागाहोउनिआपण। करीबैसेम
नोरथध्यान। तोनसतेचिजनवनयेकहिंदिदेखे ॥२॥ होकाचालु
नियाआसन। जोकरिमुर्तिचिंतन। तयासिध्येयध्याताउपचारध्या
न। नसतेचिजाण। कल्पितभासे ॥३॥ जेविधनलोभियावेडरपले
॥३४ धन। परिवासनानसांडि धनध्यान। तेधनातेआठवितोमन। धन ॥३४
लोभिपुर्णपिसेहोये ॥४॥ मनस्वयेजड्हिनकेधन। तड्हिधनाचो
राआठविमन। तंवतंवस्मृतिवळघेरान। व्यामोहेपुर्णपिसेहो
ये ॥५॥ तेविव्यामोहाचेपुर्णभरिलें। मिथ्याभासेदेहादिद्वैत। ते
अहंभावेमानिलाआत। भवभयनिश्चितअदळेअंगी ॥६॥ भव
भयाचेकारण। मनोकल्पनामुख्यजाण। सामनाचेकरावेनिरोध

न ॥ सद्गुरुवचनीं जेणें निष्ठा ॥ ७ ॥ हे जाणोनि सत्सिष्य ज्ञाता ॥ गुरुवाक्यविश्वा
सयुक्त ॥ विवेकवैराग्यावेगीं होतां ॥ निजमनातें आकळिती ॥ ८ ॥ तें विउआ
कळिती हतवटी ॥ संक्षेपें राया सांगेन गोष्टि ॥ सद्गुरुवाक्यपरिपाटी ॥ जो
मनातें तापटि निजनिष्ठा ॥ ९ ॥ चंचळ हे विषयध्यानें ॥ करितां जें जें देखे म
न ॥ तें तें होय ब्रह्मार्पण ॥ सद्गुरुचरण निजबोधें ॥ ५१० ॥ धरुनियां विषयस्वा
र्थी ॥ मन जाचयिजे अर्थी ॥ तो तो होय पुर्णपरमार्थी ॥ हा अनुग्रह समर्थ स
द्गुरु[illegible]पेचा ॥ ११ ॥ जो भांई भणे पळों जाय ॥ जेथ पळे तेथ विभाये ॥ मग ये
पाजाणा स्वयें राहे ॥ ठायीं ठायें पां गुळला ॥ १२ ॥ तैसें मनासि लाविलें
वर्म ॥ जें जें देखे तें तें ब्रह्म ॥ जें जें करूं बैसे कर्मी ॥ तेथ पुरुषोत्तम स्वयें प्रक
टे ॥ १३ ॥ एवं इंद्रियप्रवृत्ति उल्लाळे ॥ मोडिले [illegible]रुवाक्यप्रतीतिबळें ॥ नि
ज अनुष्ठानाचे निमेळ ॥ कळासलें येक वेळे आखंड कुलुप ॥ १४ ॥ एसं जी
पाताबा ह्य कर्मी ॥ मनाचा मोडे द्वैतभ्रम ॥ तव सबाह्य परब्रह्म ॥ पुर्णत्वि
दा द्यामकों [illegible]टे ॥ १५ ॥ ऐसें सहज नें मन नियमिला स्वयें ॥ न रिगे कल्पांत

२०भा० काळभये॥मुक्त होउनियानिर्भये॥विचरतिस्वयेनिःशोक॥१६॥हे भगा आ॥२
घनिष्टापरिपुर्ण॥बाळमाभोळमा नटकेजाण॥यालागिसुगमसाध
न॥सांगेनआनतेआयिक॥१७॥श्लोक॥शृण्वन्सुभद्राणिरथांगपा
णेर्जन्मानिकर्माणिच यानीलोके॥गीतानिनामानितदर्थकानिगा
यन्विलज्जोविचरेदसंगः॥३९॥टीका॥तवरायाबाळेभोळेजन॥सु
ख्यचित्तशुद्धिचेकारण॥जन्मकर्मेहरिचे गुण॥करावेश्रवणआस्याद
॥२५॥ रें॥१८॥तुकल्यापुत्राविशुद्धिवार्ता॥जेपोसादरेंऐकेमाता तेपोआदरें
हरिकथा॥सार्थकतापरिसावि॥१९॥हरिचिंजन्मकर्मे अनंतगुण॥स ॥२५
पाल साचे नव्हे श्रवण॥लोकप्रसिद्धजेजेपुराण॥तेंश्रद्धासंपुर्णऐ
काविं॥२०॥बहुदेवबोलिलेपुराणि॥तेहिलागतिंड्याचेचरणि॥लो
चक्रधरचक्रपाणि॥जोवेदिपुराणिवंदिजे॥२१॥साविजिंजिंजन्मेअति
अद्भुत॥जेजेकर्मेपरमार्थयुक्त॥जेस्वमुखेंबोलिलाभगवंत॥तेते
ज्ञानार्थपरिसावें॥२२॥जेजेकेलेपुराणश्रवण॥तेतेअर्थहोयमनने
विण॥यालागिश्रवणाचें मनन॥सावधानेकरावें॥२३॥मोलेजेगाय

चेतलि।।तेदोहवेनाउपेक्षिलि।।तेजैसिकांसुनाटगेलि।।तेविश्रवणोज्ञा
लिमननेविण।।२४।।मालेंचेतलिजेगायें।।दुभतेरवालाविषइहोये।।ते
विदानदेतांलवलाहे।।दुभलियाहोयपरमामृतें।।२५।।तेविकेलेजेंश्रव
ण।।तेमननेंपरमपावन।।तेविउपेक्षितांजाण।।परिपाकिपुर्णीवांझहो
य।।२६।।हरिनामपडतांश्रवणिं।।जयाचेंरिगेअंतःकरणिं।।सकळपा
पाहोयधुणि।।हरिचरणिंतोविनटे।।२७।।हरिनामपडतांश्रवणिं।।ये
ये कागिळोनिजायवटनि।।येकोंकानिचेतेकानिं।।जायनिघोनिहरिना
म।।२८।।यापरिश्रवणश्रद्धा।।मननयुक्तधरितांसदा।।तेणेंबाधिनाविं
कल्पबाधा।।वित्तवृत्तिशुद्धास्वेंहोति।।२९।।ऐसेंमननयुक्तश्रवण।।क यें
रितांवोसंडेहर्षपूर्ण।।तेणेंहर्षेंहरिकीर्तन।।करीआपणास्यानंदें।।३०।।ह
रिचरित्रेंअगाध।।ज्ञानमुद्रापदबंध।।कीर्तनिंगातांविषद।।परमानंद
वोसंडे।।३१।।वानितांतिअजन्मा।।विजन्मे।।वर्णितिअकर्म्याचिंकर्में।।स्म
रतिअनामयाचिंनामें।।आतिसप्रेमेंडुल्लत।।३२।।साधावयानिजका
ज।।सांडुनिलौकिकाचिलाज।।कीर्तनिनाचतिफोज।।अतिनिर्लज्जनिः

ए०मा० त्रांक॥३३॥ कीर्तनें निंदे ळिले दोष॥ येमलोक पडिला वोस॥ जपतप आ॥२
ठेले निरास॥ तीर्थांचि आस निरास जालि॥३४॥ यमनियमा पडली उ
पवास॥ मरोट केले योगाभ्यास॥ कीर्तनगजरें हृषीकेश॥ निंदे ळि दोष
घनाम मात्रें॥३५॥ कीर्तनाचा घडघडाट॥ आनंद कोंदला उद्भट॥ हर्षे
डोले वैकुंठपिठ॥ तेणें मुखें निळकंठ तांडव नाचे॥३६॥ यापरि हरिकी
र्तन॥ देत परमस्वानंदघन॥ हा भक्तिजोरा मार्ग पूर्ण॥ ये मार्गी संर
॥३६ क्षणा चक्रपाणि कर्ता॥३७॥ चक्र घेउनि निफाकाचा ठायीं॥ हाणासि तुस्वं ॥३६
कार्यकायीं॥ मज जगीं वैरी नाहीं॥ भक्तद्वेषियापाहिं निजशस्त्रें नाशी॥
॥३८॥ चक्रें अभिमान करी वेंदा॥ मोह ममता छेदि गदा॥ शंख उद्बो-
धि निजबाधा॥ निजकमळें सदा निजभक्त पुजी॥३९॥ ऐसा चक्रपाणि
वि संरक्षिता॥ तेथें नरिगे भवभयाची कथावार्ता॥ यापरि कीर्तिमंता॥ हरि
सर्वथा संरक्षि॥४०॥ त्यासि न करवे कथाश्रवण॥ आथवा नटके हरि
कीर्तन॥ तिहिं करावें नामस्मरण॥ श्रीराम कृष्ण गोविंद॥४१॥ अ
च्युत या नामाचि निजख्याति॥ चवसा कल्पांतिहि नेंदि च्युति॥ सा

नामातेजेनिसस्मरति ॥ तेजापानिश्चितिअच्युतावतार ॥ ४२ ॥ श्रीराम
कृष्णादिनामस्मरणि ॥ अखंडगर्जेजयाचिवाणि ॥ सासिमिथैयेति
लोटांगणि ॥ सुरवरचरणिलागति ॥ ४३ ॥ बापनामाचेनिजलेजा ॥ ये
मवंदिवरपारजा ॥ नामापासिअघोत्सजा ॥ चतुर्भुजस्वयेंतिछे ॥ ४४ ॥
नामाचेनिपडिपाडे ॥ कायसभवभयबापुडे ॥ कळिकाळाचेतोंडकोंणि
काडे ॥ नामापुढेरिगावाया ॥ ४५ ॥ जेव्हडिनामाचिनिजशक्ति ॥ तेवढेपा
पनाहित्रिजगति ॥ नामापासिच्याद्धिमुक्ती ॥ जाणानिश्चितिविदेहा ॥
॥ ४६ ॥ आयीकरायासावधान ॥ नामापरतेसुगमसाधन ॥ सर्वथांना
हिनाहिआन ॥ निश्चयेजाणनियमस्त ॥ ४७ ॥ जंन्मनामकर्मेश्रीधर ॥
श्रवणेउधरतिपामर ॥ यालागिहरिलिळासुभद्र ॥ शास्त्रज्ञनरवणि
ति ॥ ४८ ॥ ऐसाबाणाल्याभक्तियोग ॥ नधरिजाणपणाचारंग ॥ सद्गु
निअहंममतापांग ॥ विचरतिनिःसंगहरिकीलेनि ॥ ४९ ॥ करिलाश्रवण
णे स्मरणकीर्ती ॥ तेसँवाढसप्रेमभक्ती ॥ भक्तविसरेदेहस्फुर्ति ॥ एकांतस्थिति ॥
निं[illegible] ॥ ५५० ॥ श्लोक ॥ एवंव्रतःस्वप्रियनामकीर्त्या जा
सांगेनराया ॥

२०॥११० तानुरागाद्द्रुतचित्त उच्चैः ॥ हसत्यथो रोदिति रौति गायत्युन्मादव आ॥२॥
न्नृत्यति लोकबाह्यः ॥ ४० ॥ टिका ॥ हरिनाम गुण कीर्तन कीर्ति ॥ आ
खंड अवडे जागृति ॥ स्वप्निं हि सावि रिघ्छिति ॥ दृढ हरिभक्ति ठसावे ॥
॥ ५१ ॥ ऐसिया परिभक्ति युक्त ॥ दृढतर जाले जयाचे व्रत ॥ तवं तवं आ
द्रविल ॥ प्रेम अद्भुत प्रियनाम कीर्त्ति ॥ ५२ ॥ आत्मा परम प्रिय हरि ॥ सा
वे नाम कीर्तिचा हर्ष भारी ॥ नीचन वें आवडि वरी ॥ सबाह्य स्यांतरी ह
रि प्रकटे ॥ ५३ ॥ चुकल्या माय पुतासं कटी ॥ येका येकी बहु काळे जाल्या भे
॥३७॥ टि ॥ तेणे वारसें घालुनि मिठि ॥ चालेज विपाटि अनिवार रुदन ॥ ५४ ॥ ॥३६
ते विज्ञी वसिवा अवचटी ॥ भक्तिचे पेठे जालि भेटी ॥ अमसाक्षात्कारें
पडे मिठी ॥ त संधिमाजि उठि आनीवार रुदन ॥ ५५ ॥ परमात्मयासि आ
लिंगन ॥ तेणे अनीवार स्फुंदन ॥ रोमांचित रुदन ॥ सप्रेम पुर्ण असे
असों करी ॥ ५६ ॥ सवेचि गदगदोनि हसे ॥ माझा मीचें मज माजि असे ॥
चुकलो भेटलो हें ऐसें ॥ देखा नि आपुले पिसे हसो चि लागे ॥ ५७
पंळेंतां मि आरवंड हे स्वयें संचलो ॥ असद पुर्ण हें आना दि रवलो ॥

तोमिअव्ययो ह्मणे जालो मालों। येणे आठवे डोलडोलें हसो चि
लागे ॥५४॥ पळता दोराचे सर्प मिपो। पडे अडखळे भये पुर्ण। तो चि
दोरा तें वोळखे ना। आपणा आपणा स्वयें हासे॥५५॥ ते वि संसाराचा
आभावो। देहभाव समुळ वावो। तेथ नाथिलि ममता अहंभावो। म
ज हो ता पाहा हा हो ह्मणोनि हासें ॥५६॥ बाप गुरुवाक्य निज निर्वाहो। दे
हि असता विदेहभावो। माझे त्यारि देहे जालि वावो। येणे अनुभ
वे पाहा वो गर्जो विलागे ॥५७॥ ह्मणे धंन्य धंन्य भगवद्भक्ति। जीपे
मिथ्या केल्या च्या द्दिमुक्ति। मि परमात्मा निज निश्चिति। येणे उल्हा
सें त्रिजगति। गर्जे विगर्जे रे ॥५८॥ धंन्य भगवंता विना म। नामे केलो
निस निष्काम। समुळ मिथ्या भवभ्रम। गर्जो नि निःशिम हाक फो
डी ॥५९॥ आता दुजे विना हि त्रैलोकी। दिसे ते तें मीच मी की। मीच
मी लो यकाकि। येणे वाक्य अलोकी कि हाक फोडि। दुर्धर भवबंध ६४
जयाचेनि ॥६०॥ निःशेष गेला हारपो नि। त्या सद्गुरुचा निजस्तव

।।९०।।।। नि।। गर्जे विवापि अलौलिक।। ६५ ह्मणे संसार जाला वावो।। जंन्ममरणा अ ।।२।
संभवो।। कळिका ळासिना हि ठावो।। ह्मणोनिया पाहाहो हा कफाडि।। ६६
ऐसिया हकेवरिहाका।। फोडु लोग अलौकिका।। सेवचिगाये निजात्म
सुखा।। स्वानंदें दखाडु ह्मता।। ६७ परम सख्याचि गोडकथा।। तृप्ति
नबाणे स्वयसांगता।। तेवि निजानुभावे हरि गाता।। घणि सर्वथा पु
रेना।। ६८ साचे गाणे आयीकता।। सुखरूप होय सज्ञान श्रोता।। मु
मुक्षु सिहि होय परमावस्था।। जरि तो आवचिता गावो चिलागे।।
।।३८।। ।। ६९ गाता पदोपदि निजसुख।। कोथाटे आधिका अधीक।। वो ।।३८।
संडता परम हरिख।। स्वानंदे अलौकिक नाचो चिलागे।। ७० सारु
नि दुजेपणाचे काज।। निरसुनि लौकिकाचि लाज।। अहंभावे विण
सहज।। आनंदाचे फाज अलौकीक नाचे।। ७१ जो मोले मदिरा खा
य।। तो मदिरानंदे नाचे गाये।। माजे पात्र ह्मानंद से विलाहे ओ।। लो
केविराहे अवरिल्या।। ७२ यालागि तालोकबाह्यता।। स्वयेनाचे
ब्रह्म उन्मादता।। लोकमा निति साचि पिश्चाच्यता।। हा बोध सहसा

पंडितानकळे ॥ ७३ ॥ माचियानिजबोधाचिकथा ॥ आयीकसांगेन
नृपनाथा ॥ येकभगवंतावाचोनिसर्वथा ॥ लोकीकतादिसेना ॥ ७४ ॥
श्लोक ॥ खंवायुमग्निंसलिलमहिंचज्योतींषिसत्वानिदिशोद्रुमा
दीन् ॥ सरित्समुद्रांश्चहरेःशरीरंयत्किंचभूतंप्रणमेदनन्यः ॥
॥ ४ ॥ टीका ॥ ब्रंह्मउन्मादपरमानंदे ॥ जवजवपाहेस्वानंदबोधें
तवतवचराचरआनंदा ॥ देखस्वानंदेंदुमदुमित ॥ ७५ ॥ पृथ्वीआ
पतेजवायुनभ ॥ देखेहरिरूपस्वयंभ ॥ भूतेंमहाभूतांचेंडींब ॥ नदे
खभिन्नकोंभअभिन्नत्वें ॥ ७६ ॥ जेविनमेळविलामेळा ॥ पाहतांजे
साकळिचाकळा ॥ स्वयेविकाशेफळादळा ॥ तेविवस्तुहेपांचाळा
भूतभौतिकात्मक ॥ ७७ ॥ नविकांतानियारंभसले ॥ स्फटिकदीपग्र
हआंगमळे ॥ चितारिलिआघगजदळे ॥ तिभासलिसोज्वळेआतु
लेनिदिप ॥ ७८ ॥ तविसोमसुर्यादितेजराशी ॥ कांवन्हिनक्षत्रेजील
खलखिती ॥ जननयनादिनिजदिप्ती ॥ देखआत्मज्योतिसतेज ॥ ७९ ॥

१०भा० युक्तीमेळविताद्रव्यांतर ॥ अग्निपरिभासेपुष्पाकार ॥ तेविवस्तुस्वलि भा।२
ळासाचार ॥ रविचंद्राकारनानावेषा ॥ ८० ॥ पृथ्वीगंधरूपेस्वयंभआ
से ॥ तोगंधकवस्तुयोदिकिअभासे ॥ तेविभगवतसर्वत्रवसे ॥ परि
सात्विकिदिसेअतिप्रकट ॥ ८१ ॥ यालागीसात्विकाचेठायीसूत्र ॥ ते
तेदेखेभगवंत ॥ सत्वेसात्ववंतामहत्व ॥ अतिमान्यतत्वहरिरूपे ॥ ८२ ॥
पृथ्वीसिजळआवरणआहे ॥ तेचिचतुःसमुद्रनावलाहे ॥ तेसेदे
।।३९।। वाचेविअंगपाहें ॥ दिशाहेंवाच्यहोयेदशादिशाहें ॥ ८३ ॥ पूर्वपश्चिमा ।।३९।।
दिनियोगे ॥ दशादिशावेदिग्विभाग ॥ तेतेहिदेवाचेविअंगे ॥ लद्रूप
श्रीरंगस्वयेंभासे ॥ ८४ ॥ तृणदुर्वादर्भद्रुमा ॥ देखोनिम्हणेहेहरिचे
रोम ॥ अनोळखाहेअतिविषम ॥ निजांगीसर्वसमनिजरूपपाहा
ता ॥ ८५ ॥ जेशाआपुलियाआंगोळिया ॥ गणितादिसतिवेगळालि
या ॥ परिआसातीलागलिया ॥ स्वयेंसगळियाअखंडआंगी ॥ ८६ ॥
तेविनववल्लिदर्भदांग ॥ देखोनिम्हणेहेहरीचेआंग ॥ अन्यथाभा
वेलगबगा ॥ भिन्नभागदेखेना ॥ ८७ ॥ म्हणेदुर्वाद्रुमवनवल्ली ॥ हेचि

आनंतकोटिरोमावळि॥ हरिचेनिजअंगआसेवाटिलि॥ सानिजरो
माश्रोभलिहरिरूपहो॥ ९॥ जेविवटाचियापारांबिया॥ लाबोनिबा
ढतिवेगळालिया॥ साहिवटरूपविसचलिया॥ वटव्हामुकलियासु
णाचिनय॥ १०॥ तविं चेतन्यापासुनिबाध॥ निधालेसरितारूपक्षे
नेग॥ तहिचेतंन्यघनसांग॥ चिद्रूपेसांगसदावाहति॥ ११॥ होकांचंद्र
बिंबीअम्रतजेसें॥ बिबीबिंबरूपहोउनिअसे॥ तविभगवंतिसाग
रभासे॥ भजननविश्वासभगवद्रुप॥ [illegible]॥ जेसेवेगळेवेगळेभाग॥ पा
हतांउल्कासेजक्वांग॥ लवअवधेउघडजग॥ देवसांगस्वयेंजाला
॥ १२॥ यालागिसर्वभूताचाठायी॥ अनन्यशरणकेसापाहीं॥ लवण
जेससागरीपाहिं॥ ठायिचाठायीजडोनिठाके॥ १३॥ नथमुंगीहिदे
खोनिजाण॥ हरिरूपेंवंदिआपण॥ मरुयकासिहिअनन्यशरण॥
घालिलोटांगणोभगवद्रुपें॥ १४॥ गास्वरचांडाळश्वान॥ अलिनिच
जेहीजन॥ तेभगवद्रुपदेखोनिपूर्ण॥ घालिलोटांगणअनन्यभावें
॥ १५॥ हरिरूपदेखतृण भगवद्रुपेंवंदिपाषाण॥ जंगमस्थावरादि

ए०भा० काय्जारणा ॥ चालिलो टांगणा विदेकभावे ॥ ९६ ॥ करिता हरिनामस्मरण अ० २ ॥
कीर्ति ॥ यिकाय कीय वढिप्राप्ती ॥ जालि ह्मणसि कैशा रिती ॥ ऐकनृ
पति तो भाव ॥ ९७ ॥ करिता पुजाविधिविधान ॥ कां श्रवणस्मरणकीर्तन ॥
सर्वदा विदेकभावना पूर्ण ॥ पूर्णप्राप्ति जाण तयातें विवरी ॥ ९८ ॥ श्लो०
भक्तिः परेशानुभवो विरक्तिरन्यत्र चैष त्रिक एककालः ॥ प्रपद्यमा
नस्य यथाश्नतः स्युस्तुष्टिः पुष्टिः क्षुदपायोनुघासं ॥ ४२ ॥ टीका ॥
॥ ४० ॥ आइके विदेहा चक्रवर्ती ॥ ऐसि जे ये भगवद्भक्ति ॥ तिपासि विषयविर ॥ ४० ॥
क्ती ॥ ये धावति गोवत्सन्यायें ॥ ९९ ॥ हे असो जे विजा वलि फळे ॥ होनेण
ति यरयरा वेगळे ॥ ते वि भक्ति विरक्ति येके काळे ॥ भक्त तपोबळे बळि
ष्ठ होति ॥ ६०० ॥ जेथ भक्ति छि आणि विरक्ति ॥ नांदो लागति सहजस्थि
ति ॥ तेथ चिचि पूर्णप्राप्ती ॥ दासि च्या ऋद्धिमुक्ती सर्वदा राबे ॥ १ ॥ या परि
भगवद्भक्ति ॥ पुर्णदा टुगि त्रिजगति ॥ यालागि भक्तांचे रिनां दे प्राप्ती
भक्ति विरक्ति निजयोगे ॥ २ ॥ भक्ति विरक्ति अनुभव प्राप्ती ॥ तिन्हि ये
ककाळे होति ॥ ऐकराया तें स्थिति ॥ विषदोक्ति सांगेन ॥ ३ ॥ जैसि

किं जे भगवद्भक्ती ॥ तेसि होये विषयविरक्ती । तदनुसार अनुभव
स्थिती ॥ भक्त पावति ते तत्क्षणी ॥ ४ ॥ जे विकाशुके लियापासि ॥ लाटवा
ढिले षड्रसि ॥ तो तुष्टि पुष्टि क्षुधा नाशासि ॥ ग्रासोग्रासि स्वये
पावे ॥ ५ ॥ जिंकुं ० तुका जितुका घेइजे ग्रास ॥ तितुका तितुका क्षुधेचा
नाश ॥ तितुका तितुका पुष्टि विन्यास ॥ सुखउल्हास तितुका वि ॥ ६ ॥
पुष्टि तुष्टि क्षुधा नाश तीनी ॥ जे वियके काळे येति तिन्हीं ॥ भोक्ता पावे स्वये
भोजनि ॥ तेवि भगवद्भजनि भक्त आदि त्रिक ॥ ७ ॥ सद्भावे करिता भगव
द्भक्ती ॥ भक्ति विरक्ती भगवत्प्राप्ती ॥ तिन्हि येके काळे होती ॥ ऐसि या यु
क्ति जाणिजे राया ॥ ८ ॥ भक्ति म्हणिजे सर्वभूतिं ॥ सप्रेम भजे भजन यु
क्ती ॥ प्राप्ति म्हणिजे अपरोक्ष स्थिती ॥ भगवत्स्फुर्ति अनावर ॥ ९ ॥
विरक्ति म्हणिजे ऐसि पाहा हो ॥ स्त्रीपुत्रादि अहंभावो ॥ समुळ जेथ हो
य वावो ॥ विरक्ति निर्वाहो या नाव राया ॥ १० ॥ या परिक्षजनाचा पोटीं ॥
भक्ति विरक्ति प्राप्ती त्रिपुटी ॥ ऐक्य भावे सद्भक्ता उठी ॥ हरिभजनें दृष्टि
येके त्रिकाळें ॥ ११ ॥ या लागि राया निजहितार्थी ॥ आदरे करावि भगव

ए०॥१० द्भक्ति ॥ ते पावे अवस्य भगवत्प्राप्ती ॥ उपसंहारार्थिक विसांगे ॥ १२ ॥ श्लो० अ०॥२
इत्यच्युतांघ्रिं भजतोनुवृत्त्या भक्तिर्विरक्तिर्भगवत्प्रबोधः ॥ भवंती
वैभागवतस्य राजंस्ततः परां शांतिमुपैति साक्षात् ॥ ४३ ॥ टीका ॥
याप्रभिन्न अनन्यभक्ति ॥ जे सर्वदा सर्वभूतिं करीति ॥ ते भक्ति विरक्ति भ
गवत्प्राप्ती ॥ सहजे पावति अनायासें ॥ १३ ॥ राया हरिभक्ति दिव्यांजन
तेले उनि भक्त सज्ञान ॥ साधिति भगवन्निधान ॥ निजभजनें माहा
॥४१॥ योग ॥ १४ ॥ करिती ऐक्यभावें निजभक्ति ॥ उल्लास उपजे पूर्णशांति ॥४१॥
ते पावे होये असंता चि निवृत्ति ॥ भक्ता पूर्ण प्राप्ती परमानंदें ॥ १५ ॥
यालागि धन्य भगवद्भक्त ॥ इंद्रियीं वर्तता विषयविरक्त ॥ देहिं आसो
नि देहातीत ॥ निस्समुक्त हरिभजनें ॥ १६ ॥ भावें करिता भगवद्भक्ति ॥ भ
क्त मुक्ति हि न वांछिती ॥ तुच्छ त्यापासि चारि मुक्ति ॥ दास्यत्व करीति तिस
निज वेदां ॥ १७ ॥ हा भागवताचा महिमा ॥ अनुपम्य नाहि उपमा ॥ भावें भजो
नि पुरुषोत्तमा ॥ परमात्मा गरिमा पावले ॥ १८ ॥ अगाध भाग्यवंतांचि भ
क्ती ॥ भक्ता चि उल्लास प्राप्ती ॥ आयीकता विदेह चक्रवर्ती ॥ आश्चर्य

चिति चमत्कारला॥१९॥ धंन्य धंन्य अपोभक्त जना। हरिखें कवी सिलोटां
गण॥ घालीता चालिले स्फुंदना॥ रोमांचित तनयन अश्रु पूर्ण जाले॥२०॥
आनंद स्वेद कांपत॥ नावेक राहिला तटस्थ॥ सवे चि जालो सावचित॥
ह्मणे ह्मणे हे महंत नपुसता जाति॥२१॥ ऐसिया अति कांकुलति॥ ने
त्र उघडुनि पाहे नृपति॥ तव बैसलि देखोनि मुनि पंक्ति॥ आतिशय चि
ति सुखावला॥२२॥ तेणो संतोषे डोलत॥ ह्मणे पुर्ण प्राप्ती भगवद्भक्त॥
जगी कैसे कैसे वर्तत॥ ति चिन्हें समस्त पुसता होय॥२३॥ श्लोक॥ रा
जोवाच॥ अथ भागवतं ब्रूत यद्धर्मा यादृशो नृणां॥ यथाचरति यद्ब्रू
ते यैर्लिंगैर्भगवत्प्रियः॥४४॥ टिका॥ भक्ता पुर्णप्राप्ती सुगम॥ आ
यीकता राजा निवाला परम॥ तो भागवत चिन्हानुक्रम॥ समुळ सवमि
पुसत॥२४॥ विदेह ह्मणे स्वामि मुनि॥ पूर्णप्राप्ति ते आकळुनि॥ ते भक्त के
से वर्तति जनि॥ तिळ लक्षणो श्रवणी लेववा मज॥२५॥ भक्त लक्षण भूष
णा॥ तेणो मंडीत कराश्रवणा॥ सावधान ऐकता संपुर्ण॥ होइजे आ
पण भगवत्प्रिय॥२६॥ त्याचा कोण धर्म कोण कर्म॥ कैसे वर्तति भक्तो॥

त्तम॥ हृदइं धरूनि पुरूषोतम॥ स्याते बोलते वर्म ते कैसे॥२७ कोपाप
रिके श्चारिति॥ हरिभक्त हरिसि प्रिय होति॥ ऐसिया ळक्षणा विया
पत्ति॥ समूळ मज प्रति सांगिजो स्वामि॥२८ विदेहाचे प्रश्नावरी॥ संतो
षोनि मुनीश्वरी॥ कविधाकुटा जो कां हरि॥ ता बोलावया वरि सर
सावला॥२९॥ श्लोक॥ हरिरुवाच॥ सर्वभूतेषु यः पश्येद्भगवद्भाव
मात्मनः॥ भूतानि भगवत्यात्मन्येष भागवतोत्तमः॥४५॥ टिका॥
हरि ह्मणे राया प्रति॥ अमितभक्त लक्षण स्थिति॥ येक दीगंबरहें
वर्तति॥ येक स्वाश्रम स्थिति तिनि आचारें॥३०॥ येक सदां पडिले आ
सति॥ येक वितउन्मत्त स्थिति॥ येक सर्वदा गाति नाचति॥ येक ते
होति अबोलणे॥३१॥ येक गर्जति हरिनामें॥ येक निंदिति निजकर्मे
येक भुत दळुं यो दानधर्मे॥ येक भजन नियमे नाराति॥३२॥ ऐशा
आनंत भक्ते स्थिति॥ सांगाव्या सांगता ना कळे वृत्ती॥ सामाजि मु
ख्य मुख्य संकळिति॥ राया तुज प्रति सांगेन॥३३॥ पुर्णप्राप्ति वा मु
ख्य गवो॥ सर्वभूति भगवद्भावो॥ हा विषक्तिचा पुर्ण गौरवो॥ ताति

अभिप्रावोहरिसांगे॥३४॥सर्वभूतिंमिभगवंत॥सर्वभूतेंतिंमजचिंआं
त॥भूतेंभूतात्मामीचिसमस्त॥मीचयेथेंपरमात्मा॥३५॥ऐसियां
पुर्णत्वाचेंजेमीपण॥तेणेंवाढेआत्माभिमान॥सहजनिजनिराभि
मान॥तेंशुद्धलक्षणऐकराया॥३६॥शुद्धभक्ताचेंनिजलक्षण॥वोथें
हिंनधरितिमिपण॥तेंहिमानुनियागौण॥भावनापुर्णत्याचिऐसी॥३७॥
सर्वभूतिंभगवंत॥भूतेंभगवंतिंवर्तत॥भूतेंभूतात्मालोचिसमस्त॥मि
त्यपणातेंतथेंमीपणानये॥३८॥सर्वभूतिंभगवंतपाहि॥भूतेंभगवंतांचा
ठायीं॥हेंभावचिजोस्वदेहिं॥स्वस्वरूपेंपाहिंस्वयेंहोय॥३९॥तोभक्तां
माजिश्रेष्ठ॥भागवतांमाजिवरिष्ठ॥त्यासिउत्तमत्वाचापट॥अवतारश्रे
ष्ठमानिति॥४०॥तोयोगियांमाजिआग्रगणि॥तोसिद्धांमाजिमुकुट
मणि॥तोज्ञानियांचाशिरोमणि॥हेंचक्रपाणिबोलिला॥४१॥जैसाघृ
ताचियाकणिका॥घृतेंसिनद्वैतिआणिका॥तेंविभूतेंभौतिकेंव्यापका॥
भिन्नदेखाकदानद्वैति॥४२॥हेंउत्तमभक्ताचिनिजस्थिति॥रायाजाणवि
सुनिश्चिति॥आतामध्यमभक्तकेसेभजति॥तयाविष्णुजनगतिऐक

१०॥१॥ राया॥४३॥ श्लोक॥ इश्वरे तदधीनेषु बालीशेषु द्विषत्सुच॥ प्रेममै अ॥२
त्रीकृपोपेक्षा यः करोति स मध्यमः॥४६॥ टिका॥ ईश्वर मानि उत्तमो
त्तम॥ तद्भक्त मानि मध्यम॥ अज्ञाते मानि अधम॥ द्वेषिते मानि परम पा
पिष्ट॥४४॥ ईश्वरि प्रेम पवित्र॥ भक्तांसि मैत्री मात्र॥ अज्ञानि तो कृपापर
उपेक्षा निरंतर द्वेषियांचि॥४५॥ हे मध्यम भक्ताचि भक्ति॥ राया जाण ऐ
सिया रिती॥ आता प्राकृत भक्ताचि स्थिति॥ ते हि तुज प्रति सांगेन॥
॥४३॥ ॥४६॥ श्लोक॥ अर्चायामेव हरये पूजां यः श्रद्धयेहते न तद्भक्तेषु चा ॥४३॥
न्येषु स भक्तः प्राकृतः स्मृतः॥४७॥ टिका॥ पाषाणप्रतिमा हा वि
देवो॥ तेथ विज्याचा पूर्ण भावो॥ भक्त संत सज्जनांसि पाहा हो॥ अनु
मात्र देहाल बो हि नेदि॥४७॥ ते ठायीं साधारण जन॥ सा चि वार्ता पुसे
कोण॥ त्यासि स्वप्नि हि नाहि सन्मान॥ यापरि भजन प्राकृताचें॥४८
ऐसिया स्थिति जो जड भक्त॥ तो जाणावा मुख्य प्राकृत॥ प्रतिमा पं
गअंत॥ मानि निश्चित देवासि॥४९॥ यापरी त्रिविध भक्त॥ सांगितले
भजन युक्त॥ परी उत्तमा विलक्षण अद्भुत॥ ते सांगाव्या चित्त उद्य

तजाले ॥ ६५० ॥ श्लोक ॥ गृहीत्वापींद्रियेरर्थान्यो न द्वेष्टि न हृ
ष्यति ॥ विष्णोर्मायामिदं पश्यन्स वै भागवतोत्तमः ॥ ४८ ॥ टिका ॥
इंद्रिये विषयाते सेविती ॥ परी सुखदुःख नुमटे चित्ती ॥ विषय मिथ्या
हे देखती ॥ ते जाण निश्चिती उत्तम भक्त ॥ ५१ ॥ मृगजळी जेणे केले स्नान
तो नाहाता चि कोरडा जाण ॥ ते विषयभोगी ज्या अभोक्तेपण ॥ ते भक्त सं
पुर्ण उत्तमोत्तम ॥ ५२ ॥ उत्तम भक्त विषय सेविती ॥ हा बोल रुढला प्राकृ
तांप्रति ॥ त्यासि विषई नाहि विषयास्फुर्ति ॥ त्यागति भोगिलि देहि
मि ॥ ध्या ॥ ५३ ॥ स्वप्नी चि केळे राय भोग ॥ जो जागा होउनि खावा मागे
तेणे हात माखेना तोंडी लागे ॥ ते वि विषयसंगे हरिभक्ता ॥ ५४ ॥ येथ व
री मिथ्या विषयभान ॥ तरी सेवावया त्यासि काय कारण ॥ येथ प्रा
रब्धअबळी संपुर्ण ॥ तेणे आवरूय जाण भोगवी ॥ ५५ ॥ परी मि येक विषय
भोक्ता ॥ हे स्वप्नी हि त्यासनुमटे कथा ॥ यालागी उत्तम भागवतत्त्वा ॥
त यासी चित तत्ता बाणली ॥ ५६ ॥ यापरी विषयासक्ती ॥ वर्तीजे उत्तम
भक्ती ॥ याहि हुनि अगाध स्थिति ॥ सांगेन तुजप्रति ते आयिक ॥ ५७ ॥

ए०भा० श्लोक॥ देहेंद्रियप्राणमनोधियां योजन्माप्ययक्षुद्भयतर्षकृच्छ्रैः आ० २॥
२ ॥ संसारधर्मैरविमुह्यमानः॥ स्मृत्याहरेर्भागवतप्रधानः॥
॥५७॥ टिका॥ देहेंद्रिये मन बुधि प्राण। हे चि बाधे पंचायतन॥ क्षुधा
तृषा भय क्लेष पुर्ण॥ जंन्म मरण इत्यादि॥५८॥ या पांचा स्यानि अपार
श्रम॥ या नाव ह्मणिजे संसार धर्म॥ निज भक्ता प्रसंन्न आत्माराम॥
॥४८॥ त्यासि हा भव धर्म स्वप्नीहि नाहीं॥५९॥ क्षुधा लागलिया दारूण॥ अ
न्न अकांक्षा पिडे प्राण॥ भक्ता क्षुधे विन्न्हे आठवण॥ ऐसें अगाध स्म ॥४८॥
रण हरिचें॥६०॥ भावे करिता भगवद्भक्ती॥ क्षुधे तृषे विन्न्हे स्फुर्ति॥ ये
वडी पावले अगाध प्राप्ती॥ ते भव भये निश्चिति डंडळितिना॥६१॥
मना माजि भव भय भरणि॥ ते मन रातलें हरिचरणि॥ आतां भय यालें
तेथ कोण मानी॥ मन मनपणि आसेना॥६२॥ मनी स्फुरे द्वैता विस्फु
र्ति॥ तथे भव भया विरुद्ध स्थिति॥ ले मनी जालि हरिची वस्ती॥ याला
गि भय निवृति द्वैता सि॥६३॥ देहबुद्धी माजि जाण॥ नाना परिच्या उठ
ति तृष्णा॥ ते बुधि निश्चये हरिच्या स्मरणा॥ करीता परिपूर्ण बिनट

लिस्वयें ॥ ६४ ॥ तेथे जें जें स्फुरे तृष्णा स्फुरणा ॥ तेथ तें तें प्रकटे नारा
यणा ॥ तेव्हा तृष्णा हो उनि कृष्णा विरे सं पुर्ण पूर्णा माझी ॥ ६५ ॥ या प
रिणा तृष्णा रहित ॥ हरि स्मरण भगवद्भक्त ॥ इंद्रियां केले सफल अ
लिप्त ॥ तो हि वृत्तांत ऐके राया ॥ ६६ ॥ मुख्य कर्णाचें अधीष्ठान ॥ वेगळे
पणे इंद्रियाधिन ॥ इंद्रिय कर्मी ब्रह्म स्फुरण ॥ हरि भक्ता पुर्ण हरि भ
जनें ॥ ६७ ॥ दृष्टिने देखो जातां दर्शन ॥ दृश्य माजी प्रकटे नारायण ॥
श्रवणी शब्द घेतां जाण ॥ शब्दार्थे पुर्ण विराजे वस्तु ॥ ६८ ॥ घ्राणि घे
तां नाना वास ॥ वासा व बोधे प्रकटे परेश ॥ रसना जो विजो जो रस
रसीं ब्रह्म रस निज स्वादि प्रकटे ॥ ६९ ॥ देहि लागतां सितउष्ण ॥ अथ
वा का मृदु कठिण ॥ तेणे स्पर्शन ज्ञाने ज्ञाण ॥ चिन्मात्र पुर्ण प्रकटे स्वयें
॥ ७० ॥ आतां कर्मेंद्रिय प्रवृत्ती ॥ ते हि स्फुरे ब्रह्म स्फुर्ति ॥ घेणें देणें गमन स्थि
ति ॥ इंद्रिया गति आत्मारामें ॥ ७१ ॥ ऐसें करितां इंद्रियें कर्म ॥ ते कष्टी हा
य निज सुख प्रकटवा ॥ तेणें इंद्रिया विश्रांति चोखट ॥ पिके स्वानंद पेठ हरि
भक्त ॥ ७२ ॥ तेणें इंद्रियां कष्ट होती ॥ तेणें विं इंद्रियां सुख प्राप्ती ॥ हे भगवाव

१०।आ० डूजननिजयुक्ती ।। सांगिजे हरिसी की हरीचेनि स्मरणें ।। ७३ ।। जंन्म आणि म आ।। २।।
रण ।। हे देहाचे माथा जाण ।। म्हणुनि देहि विदेहि पुर्ण ।। ध्यातां हरिचरण हरीरु
प झाले ।। ७४ ।। यालागि देहि चि अहंता ।। कदा नुपजे भगवद्भक्ता ।। ते भक्तपुर्ण
ते चि कथा ।। ऐक नृपनाथा सांगेन ।। ७५ ।। देह घरोल्या पंचाननें ।। म्हणुनि डंड
ळि जीवें प्राणें ।। वंध्यापुत्रसुखि देणें ।। देहाचे मरण ते विदेहें ।। ७६ ।। छाया
पालखिसि बैसावि ।। ऐसें कोण्हि वितिना जीवि ।। तेसि देहासि पद विया
।।४५।। वि ।। हेनु ठीसद्भावि लोभमका ।। ७७ ।। देहासि आल्या नाना विपत्ति ।। भ ।।४५।।
का खेद नुमटे चित्ति ।। जे विअकाशा शास्त्र घाति ।। न यका कुल तिले
से ते ।। ७८ ।। जननि जठरी देह जंन्मला ।। म्हणुन ह्मणे मि जन्मा आला ।। रवि
थिल्लरी प्रतिबिंबला ।। थिल्लरमिं जाला कदा न ह्मणें रवि ।। ७९ ।। सायंप्रात
सुर्यप्रकाशें ।। अस्तोदय गंधर्वनगर अभासे ।। देह प्रतिपाळे अदृष्टें तैसें ।।
म्याकेलें ऐसें स्फुरेहिना ।। ८० ।। भक्त देहासि येता मरण ।। भक्ता हे तुर
हित हरिचें स्मरण ।। यालागि देह निमाल्यां आपण ।। न मरता पूर्णि पूर्ण
हेउरे ।। ८१ ।। थिल्लरासमुळ नाशा जाला ।। तद्दि रवि न ह्मणे मि निमाला ।।

तेवि देह गेलिया भक्त उरला ॥ स्वरूपे संचला हरिस्मरणे ॥ ४२ ॥ आधिका
यसर्प मारावा ॥ मग दोरा तें दोर करावा ॥ तो न पालटतां निजगौरवा ॥ दो
र विआघवा दोररूपें ॥ ४३ ॥ तेवि हरिभक्ता देहाचा अभावो ॥ मा काळक
वणा घालील घावो ॥ आतां आह्मी ते आह्मी वि आहों ॥ ते आह्मीपणा
हि वाचो आमुचेनि आह्मा ॥ ४४ ॥ इत्यादि संसार देहधर्म ॥ ज्यासि स्पर्षो
नशके कर्माकर्म ॥ मोह कन व्हो ति ऐसा भागवत्तम ॥ तो भक्तोत्तम प्राधान्य
हें ॥ ४५ ॥ राया आणिक हि येक खुणा ॥ तुज मि सांगेन संपुर्ण ॥ ज्याचा काम
होये नारायण ॥ ते भक्तलक्षण अवधारी ॥ श्लोक ॥ न काम कर्म
बिजानां यस्य चेतसि संभवः ॥ वासुदेवैक निलयः स वै भागवतोत्त
मः ॥ ५० ॥ टिका ॥ हृदई चिंतिता आत्मारामा ॥ तद्रूप जाला हृदयीचा का
म ॥ त्यासि सर्वकर्मि पुरुषोत्तम ॥ देवदेवोत्तम तुष्टोनि प्रकटे ॥ ४७ ॥ तथे
ज्या ज्या वासना हृदयवासि ॥ त्या हि पडल्या हरिसुखासि ॥ एवं वास
ना जडल्या हरिरूपासि ॥ हरिअभ्यासासि दृढ जाला ॥ ४८ ॥ जेथे भक्ता
सि जो जो काम ॥ तेथे तो तो होये आत्माराम ॥ वासनेचा निज संभ्रम ॥

ए०भा० पुरुषोत्तमस्वयेंहोय॥९॥जगींहरिभक्तिउत्तमोत्तम॥भक्तकामवि अ०२॥
काळीतिनिष्काम॥वाळितांवासना अनुक्रम॥निर्वासना ब्रह्म प्रका
श॥१०॥ग्रासोग्रासिरामस्मरण॥तेंअन्नविहायब्रह्मपूर्ण॥भक्ताचाभो
गीमुक्तपण॥यारितीजाणविदेहा॥११॥ऐसाजोकांनिष्कामनिःस्पृह॥तोभा
गवतामाजिवरीष्ठ॥त्यासिप्राधान्येंतेंपट॥जाणतोश्रेष्ठउत्तमहें॥१२॥
उत्तमभक्तकैसेविचरति॥त्याभक्तांचिविचरतिस्थिति॥सांगीतलिराया
॥४६॥ प्रति॥यथानिगुतितिंश्लोकीं॥१३॥उत्तमभक्तकोणलिंगेसि॥आवड ॥४६॥
तेजालेंभगवंतासि॥तिंलक्षणोसांगावयासि॥अतिउल्हासिहरिबो
ले॥१४॥श्लोक॥नयस्यजन्मकर्मभ्यांनवर्णाश्रमजातभिः सज्जते
स्मीन्नहंभावोदेहेवैसहरेप्रियः॥५१॥टिका॥प्राकृतादेहिंदेहाभि
मान॥तेणेगुरुकृपाकरीतांभंजन॥पालटलेंअभिमानचिन्ह॥अहं
नारायणभावनायुक्त॥१५॥अहंदेहहेसमूळमिथ्या॥अहंनारायणपास
सतहता॥ऐसिभावनादृढभाविता॥तेभावनेआतौताअभिमान
विरे॥१६॥अभिमानहरिचरणिंलिन॥तेंकाभक्तहोयनिराभिमान॥

ते निरहंते वेलक्षण ॥ हीं संपुर्ण सांगत ॥ ९७ ॥ निरहंकाराचि लक्षणें ॥ तो जं
न्मोनि जन्मो लोमि न ह्मणे ॥ सुवर्णा चें केलें सुणें ॥ तद्वि सोनें घ्यान हो तेणे
तदाकार आसतां हि ॥ ९८ ॥ तवि जंन्मा द्यह भावो ॥ उत्तम भक्ता नाहिं पाहा
यं हो ॥ कर्म क्रीयचा निर्वाहो ॥ अहं कर्ता स्वंमेवो मानिना ॥ ९९ ॥ तो कर्म करी
परी न ह्मणे मि कर्ता ॥ जैं जे विगगनि आसोनि सविता ॥ अग्नि उपजवि
ता सुर्यकांत ॥ ते विकरुनि अकर्ता निजात्म दृष्टी ॥ ७०० ॥ सुर्य सुर्यकांति अ
ग्नि संगे ॥ ते पो होत या गकां दाघा ॥ ते बाधुन शाके सुर्याचे आंग ॥ तवि हा
वांग करुनि अकर्ता ॥ १ ॥ अवेत लोह तुंबकें चळे ॥ लोह कर्म तुंबकन मे
ळे ॥ तवि हा कर्म करुनि सकळे ॥ अनहंकृति बळे आ कर्ता ॥ २ ॥ देहि सिक
र्मे अदृष्टें होति ॥ मि कर्ता ह्मणतां तो बाधीति ॥ ऐका सर्व कर्मी अनहंकृ
ति ॥ परमात्म प्रतिति सजन योगें ॥ ३ ॥ एवं देहि विकर्मे निफजतां ॥ पुर्ण प्रति
ति भक्त अकर्ता ॥ कर्मा कर्मा विअवस्था ॥ न घे तो माया अनहंकृति ॥ ४ ॥
पो जहीं जाला उत्तम वर्ण ॥ तहिं तो न ह्मणे मि ब्राह्मण ॥ स्पटिक कुंकुमे दिसे र
क्तवर्ण ॥ मि लोहित पुर्ण स्फटिक न ह्मणे ॥ ५ ॥ ज्यासि नाहिं देहाभिमान

ए० भा० ताहा तिन घरिसीं देहि भाव पां ॥ तैसा विद्याश्रमाभिमान ॥ मक सद्ज्ञानव भा० २ ॥
दान धरिति ॥ ६ ॥ अंगी बाणला संन्यास ॥ परी तो न ह्मणे मि हंस परमहंस
ते विनटा अंगी राजविलास ॥ तो राज्योल्हास न टनमानि ॥ ७ ॥ ते विद्याश्रमा
दि अवस्था ॥ भक्त न धरिति सर्वथा ॥ तैसी व जाति विहिक्रया ॥ न घेति माथा
भक्तोत्तम ॥ ८ ॥ जाति उंच नीच असंख्य ॥ परी तो न ह्मणे हे माझि येक ॥ जेवि
॥४७॥ गंगा तिरिंगा व अनेक ॥ परि गंगा माझा येक गांव न ह्मणे ॥ ९ ॥ ते वि जंन्म
कर्म वर्णाश्रम जाति ॥ पुर्वा भक्त कहा तेन धरीति ॥ न हु देहाचि अहंकृति ॥ ॥४७॥
स्य श्रीहिन धरिति हरिभक्त ॥ १० ॥ असंका ॥ तरी कायवर्णाश्रमजाति
भक्त निःशेष साडीति ॥ साल असो निना हि अहंकृति ॥ ते हु उपपति बोलि
लो राया ॥ ११ ॥ जो जो ह्मापावे जंन्म प्राप्ती ॥ तद्दासा सवे नाहि वर्णाश्रमजा
ति ॥ जंन्माभिमाने माथा घेति ॥ हे कुळगोत्र जाति पे माझि ॥ १२ ॥ ऐसि या ना
थिलिया अहंकृति ॥ ब्रंह्मादिक गुंतले ठाति ॥ वाढविता वर्णाश्रमजाति
सद्ज्ञान गुंतले ति निज कर्मे ॥ १३ ॥ ऐसि अहंते चि दुर्धरगति ॥ ब्रंह्मादिका न
देनिवृति ॥ सोडुनेणगा कल्पांति ॥ सद्ज्ञान ठकी जनि निजाभिमाने ॥ १४ ॥

तेयभक्ताच्याभाविकास्थिति ॥ अभिमानतुटेभगवद्भक्ती ॥ ते निराभिमान
भक्तस्थिति ॥ रायातुनगति दाविलिस्यये ॥१५॥ समुळदेहाभिमानखंडे ॥
तोदहोविदेवासिअवडे ॥ तभक्तजापावेवाडेकोडे ॥ ळेवाडेंहरीचे ॥१६॥
तेजेजेमागतिकवतुके ॥ तेदेवाचिहोयतितुकें ॥ स्रावनिपरमसंतोषें ॥ देव
सुखावलासुखेंदोदिक्षु होये ॥१७॥ तोजिकडेजिकडेजाये ॥ देवोनिजां
ग तेउताठाये ॥ भक्तजेउतिवासपाहे ॥ देवोतोहोयपदार्थी ॥१८॥ स्रासिस्र
पाकोण्हाविदिठिलागे ॥ यालागिदेवोसापुढेंमागे ॥ स्रासभावतांसवी
गें ॥ भक्तिचेनिपांगेभूललाचाले ॥१९॥ निराभिमानाचेनिनावे ॥ देवोनिजां
गेकरीआघवे ॥ जेविकातान्हयाचेनिजिवे ॥ जीवभावेनिजजननी ॥७२०
एवंराखलानिजभक्तासि ॥ तारदेवाधाकेसदानिजमानसि ॥ जरीहामज
सिआलाऐक्यासि ॥ तरीहेप्रीतिकाण्हासिकरावि ॥ २१ ॥ कोण्हासिपाहा
कृपादृष्टि ॥ कोण्हापेसांगाडगोठी ॥ कोण्हासिखववदेवामिठी ॥ ऐसिआ
वडिमोटीप्रेमाचि ॥२२॥ याकाकुलतिश्रीआनंत ॥ ऐक्यभावेकरीनिज
भक्त ॥ मगदेवभक्तदोन्हिआंत ॥ देवाचिनादतस्यानंदे ॥२३॥ एवंआपुलि

याआपणभक्ति॥ करीलसेअर्थेनेप्रिति॥ हेविनिरुपणावेदांति॥ अद्वैतभ
क्तियानांव॥२४॥ त्यासिचहुभुजिआलिंगीला॥ हांवनबाणेविश्रीभगवंता
मगरिगोनि॥ त्याआतौला॥ परामासलाआलिंगि॥२५॥ ऐसेंसंखेवाचेनिमि
सेंकरी॥ लेपोभक्ताआणीआपणाभीलरि॥ मगआपणत्याआतबाहेरि॥
आलिप्रितिकरीकोंदाटे॥२६॥ नवलआवडीचानिर्वाहो॥ ह्मणोनियासिला
गलकाळाचाघावो॥ यालागिनिजभक्ताचादेहो॥ देवाधिदेवोस्वयेंहो
य॥२७॥ ऐसाजोपदियंताप्परम॥ तोभागवतामाजिउत्तमोत्तम॥ त्यापरी
भागवतधर्म॥ पुरुषोत्तमवस्यकरी॥२८॥ ऐसियाउत्तमभक्ताभेदाचि
समुळनुरेचिवार्ता॥ तेचिअभेदभक्तकथा॥ ऐकनृपनाथासांगेन॥२९॥
श्लोक॥ नयस्यस्वःपरयइतिवित्तेष्वात्मनिवाभिदा॥ सर्वभूतसमः
शांतःसवैभागवतोत्तमः॥५२॥ टिका॥ अद्वैतभजनाचेनिबोजे॥ मिं
माझेंतुंआणितुझें॥ ह्यासिनुरेचिसहजनिजें॥ तेभक्तमानिजेउत्तम
वें॥३०॥ यापत्रिज्यासियाचित्ताचागांठी॥ भेदनिःशेषउरलानाहीं॥ त
थेंमाझेंतुझेंहेंकाहीं॥ निमालेंपाहिंजेथीललेथें॥३१॥ जेविंजेअग्निमि
टेलें॥ लेलेंअग्नीचिहोउनिठाके॥ तेविंआभेदभक्तजेजेदेखे॥ तेतेयथा

सुखस्वरूप होये ॥२२॥ निजचित्त आणिका पासि देतां ॥ अर्त्ताका नुपजे
त्याच्या चिता ॥ नदेखे परस्वपणा चिवानां ॥ विकल्प घालितां लहिं नुपजे ॥२३॥
डा व्याहृतिच्या पदार्थी ॥ उजवे हतिस्वयें देऽतां ॥ तेयके पादेता को पाघेतां ॥
ते विये कात्मला सर्वभूतिं ॥२४॥ आपणा सकट सर्वदेहिं ॥ भक्ता भगवंता वा
चा निना हिं ॥ यालागि त्याचा ठायीं ॥ स्वानंद पाहिनिःशंक नांदे ॥२५॥ ऐसि
या निजसमत्रांति ॥ भगवद्भक्त क्रीडा करिति ॥ यालागी उत्तम ह्या विस्त्रा
मी ॥ सुनिश्चिति पावले ॥२६॥ हरिभक्ता विनिरपेक्षता ॥ आयीक सांगे न
टपनाथा ॥ उत्तम भक्ता विसांगतां कयां ॥ आनी उल्हासता हरि सि ॥२७॥
निरपेक्षता मुख्य भक्ता ॥ निरपेक्षता आती विरक्ता ॥ निरपेक्षता नि समुक्ता ॥
सप्ते निरपेक्षता गेवें ते ॥२८॥ श्लोक ॥ त्रिभुवनविभवहेतवेप्यकुंठस्मृ
तिरजितात्मसुरादिभिर्विमृग्यात् ॥ न चलति भगवत्पदारविंदा
ल्लवनिमिषार्द्धमपि यः स वैष्णवाग्र्यः ॥५३॥ टिका ॥ सप्रेम भावे करी
ता भक्ती ॥ हरिचरणिं ठेविलि चित्तवृत्ती ॥ निजात्मस्वार्थाचिये स्थिति ॥ आ
ती प्रीति निजनिष्ठा ॥२९॥ तेथे त्रयलोकिच्या सकळ संपत्ति ॥ करजोडुनि

१०॥१० वरू प्रार्थना करीतिं ॥ तरी क्षणार्ध न काढि चित्तवृत्ती ॥ भक्त परमार्थि आति ॥अ॥
लोभी ॥ ७४ ॥ क्षणार्ध चित्तवृत्ति काढितां ॥ त्रिभुवन विभव येतां हाता ॥ ऐसे हि
यासांडुनियां स्वार्था ॥ क्षणाल हरिभक्ता लाभ कोण ॥ ७५ ॥ हरीचरणा अंत
रात्रस्थिति ॥ यथिला क्षणार्ध विजप्राप्ती ॥ सा पुढें त्रीभुवन विभव संपति ॥
भक्त मानिति तृण प्राये ॥ ७६ ॥ सकळ जगाचा स्रजिता ॥ ब्रह्मा पितामह तत्वता ॥
॥४९॥ त्रैलोक्य राज्य सामर्थता ॥ बोळगे अंबवस्तु ता आंगण त्याचें ॥ ७७ ॥ त्रीभुवन वै
भवाचे माथा ॥ ब्रह्मसंपदा चि सामर्थ्यता ॥ ता ब्रह्मा हि निजस्वार्था ॥ हो यगिव ॥४९॥
सिता हरिचरण ॥ ७८ ॥ त्या गुनि ब्रह्मवैभव संपति ॥ ब्रह्मा बैसोनि येकांति ॥
आहिर्णिसि हरिचरण चिंति ॥ तर्‍हिं त्यासि प्राप्ती सहसा नव्हे ॥ ७९ ॥ सहसा
न पवे हरिचरण ॥ त्यालागि ब्रह्मा साभिमान ॥ ते पो अभिमाने विजाण ॥ मलि
चोरून गोपाळ वत्सें ॥ ८० ॥ तथ्य न कळतां आपण ॥ न मोडता कृष्णपण ॥ गो
पाळ वत्सें जाला संपुर्ण ॥ पूर्ण हे पूर्ण स्वलिळावि ॥ ८१ ॥ अगाध हरिलिळा
परिपुर्ण ॥ पाहतां वेडावले ब्रह्मपण ॥ तेव्हा सांडुनि पदाभिमान ॥ आनं
न्य शरण हरिचरणि ॥ ८२ ॥ केला स्तरणा शूळपाणि ॥ ब्रह्मा लागे ज्या या

चरणि ॥ तो द्विनिजराज्य सागुनि ॥ म हास्मशानि हरिचरणा चिंति ॥ ४९ ॥ कौ
पीनभस्मजटाधारी ॥ चरणोदक घरी शिरीं ॥ हरिचरण हृदया माझारी
शिव निरंतरी चिंतित ॥ ५० ॥ एवं ब्रह्मा आणि शंकर ॥ चरणाचा न पवति पार ॥
तेथ त्रैलोक्य वैभव थोर ॥ मानिति पामर अतिमंदभाग्य ॥ ५१ ॥ हरिचरणा स्व
पार्थप्राप्ती ॥ तेथ त्रैलोक्यराज्यसंपत्ति ॥ भक्त वोवाळुनि सांडिति ॥ ज्या पानि
क्षिति निंबलोण ॥ ५२ ॥ हरिचरणामृत गोडी ॥ क्षणा घेजे जोडे जोडी ॥ तें त्रैलो
क्यवैभवाच्या कोडी करी कुरवंडी निजभक्तभावें ॥ ५३ ॥ एवं हरिचरणापरतें ॥ सा
रां मृत नाहिं येथें ॥ यालागि चित्तें वित्तें जिवितें ॥ जडले सुनिश्चितें चरणारविं
दिं ॥ ५४ ॥ निमिष्य निमिषार्ध त्रुटि लव क्षण ॥ जे न सांडिति हरिचरण ॥ ते भागवतामा
जि अग्रगण ॥ राया तें जाण उत्तमभक्त ॥ ५५ ॥ जे त्रिभुवनविभवभोग भोगिति ॥ ते
ही तापले अनुतापवृत्ति ॥ त्या आतापाचि निजतापनिवृत्ति ॥ हरिचरण आश्रितें
आई के ॥ ५६ ॥ श्लोक ॥ भगवत उरुविक्रमांघ्रिशाखा नखमणिचंद्रिक
या निरस्ततापे ॥ हृदि कथमुपसीदतां पुनः स प्रभवति चंद्र इवोदितेर्कतापः ॥
॥ ५७ ॥ टिका ॥ थोर हरिचरणाचा पराक्रम ॥ पादें त्रैलोक्य आंवरी त्रिविक्रम ॥

ऐं ह्माडसे दुनि पद द्वंमं ॥ वाढला परम रसच सामर्थ्ये ॥७७॥ ते पद द्वंमि च्यादशा
शाखा ॥ सावि दधा दश्वा गुळिका ॥ अग्रि भाग्य फळें चंद्रिका ॥ नखे नख
मणी दखा लखविते ॥७८॥ ते नखचंद्रिचे चंद्रकांत ॥ चरणचंद्रामृत तेंनि
स्रवत ॥ भक्त चकोर सेवित ॥ स्वानंद तृप्त सर्वदां ॥७९॥ सा सिकामादि त्रि
वीध तापशांती ॥ सर्वथा बाधुनशाके पुढती ॥ जे वि सुर्यां विसं लसदि सी ॥ चं
द्रबिंबा आतौ तिक दानरिघे ॥८०॥ जे हरिचरण चंद्र चकोर ॥ स्वप्नी हि संतापन
द्रे सासमोर ॥ ऐसि चरणा महिमा अपार ॥ म्हणि मुनीश्वर हर्षें वर्णी ॥८१॥ दे
हवेः सहरे प्रियः ॥ येणें श्लोकें गावि देहिया ॥ दा विति भक्त लींग क्रिया ॥ जा
णतें तु राया सुनिश्चित ॥८२॥ नयस्य स्य पद इति ॥ येणें सावि घर्म स्थिति
राया सांगितलि तुज प्रति ॥ यथा निगुति यथार्थी ॥८३॥ या द्वस्य म्हणिजे केसे
भासति ॥ भगवद्भजने स्वानंद तृप्ती ॥ त्रिविध तापा चि निवृति ॥ करुनि भा
सति हरिभक्त ॥८४॥ आतां सावि बोलति परी ॥ नामें गर्जति निरंतरी ॥ ते चितें
संक्षेपाकारी ॥ उपसंहारी हरि सांगे ॥८५॥ सकळ लक्षणा वि सार स्थिति ॥
प्रेमळा चि परम प्रिति ॥ उल्लंघुन शाके श्रीपती ॥ ते हि श्लोकार्थी हरि दावि ॥८६॥

श्लोक ॥ विसृजति हृदयं न यस्य साक्षाद्धरिरवशाभिहितोप्यघौघनाशः ॥
प्रणयरसनया धृतांघ्रिपद्मः स भवति भागवतप्रधान उक्तः ॥ ५५ ॥
टिका ॥ अवचटे तोंडा आल्या हरि । सकळ पातके संहारि । ते हरिनाम निसनि
रंतरी । ते निजगरी गर्जति ॥ ६७ ॥ ऐसें ज्याचे जीव्हे वरी । नाम नाचे निरंतरी । ते
धंन्य धंन्य संसारी । ज्याने देही हरि गर्जत ॥ ६८ ॥ स प्रेम सद्भावे संपूर्ण । निसक
री ता नामस्मरण । रति पालटति आपण । ते हि लक्षण ऐक राया ॥ ६९ ॥
नामा सारिसा विहरी । रिघे हृदया माझारी । ते गे घाके आपण्या तरी । हो
८ लागे पुरी हृदय शुद्धी ॥ ७० ॥ तव प्रपंच साडुनि वासना । जडोनि ठाके जना
र्दना । अहंकार साडी अहंपणा । सोहं सदनामाजिरि घे ॥ ७१ ॥ चित्त विसरे नि
चिंता । जडोनि ठाके भगवंता । मनाचि मोडलि मनोगतता । संकल्पवि
कल्पता करु विसरे ॥ ७२ ॥ कृत निश्चये सि बुद्धी । होउनि ठाके समाधी । ऐसि
देउनि हृदय शुद्धी । तथुनि त्रिशुद्धी न रिघे हरि ॥ ७३ ॥ हरिनाम प्रेमप्रिति वशी ।
हृदइंशी गाला जो हरि । लोनि घो नव्हाके बाहेरी । भक्त प्रीति करी कृपाळु
॥ ७४ ॥ भक्त प्रणय प्रिति विदोरी । ते पाचरण धरुनि निज निर्धारी । निज हृ

ए०भा० दडूं बांधला हरि। तो कैसा परी निघेल॥७५॥ भगवंत मूर्ति आतुर्बळि। अद आ।२
टदे त्यानें निर्दळि। तो कोंडिला हृदयकमळी॥ हे गोष्ट समुळि मिथ्या म्हण
सि॥७६॥ जो शुष्क काष्ट स्वयें कोरी॥ तो कोंवळा कमळामाझारी॥ भ्रमर
गुंतला प्रीतिवरी। केसरमाझारी कुचंबोनदि॥७७॥ ते विषमकाचियें प्रेम
प्रीति। हृदइं कोंडला श्रीपति। तेथ खुंटल्या सामर्थ्यशक्ती॥ भावार्थाप्र
तिबळ न चले॥७८॥ बाळपालविघ्यालि पिळा। तपोबा पराहे थाकला। त
।।५१।। री कोंयतो निर्बळ जाला॥ नातो स्नेह भुलला ढळेना॥७९॥ तेविं निजभ ।।५१।
कलळे वाड॥ त्याचे प्रेम असेत गोड। निघावया चि विसरोनि चाड। हृद
यीं सुखवाड हरि मानि॥८०॥ ऐसें जयाचें अंतःकरण। हरि स्वयें न संडी
आपण। तैसेचि हरिचे श्रीचरण॥ जो न संडी पुर्णप्रेमभावें॥८१॥ हरि त्या
ठायीं प्रीति ज्या जैसि। हरिचि प्रिति त्या तैसि। तो अनंन्य हरिपासी॥ हरि
त्यापासि अनंन्य सदा॥८२॥ ऐसे जे हरिचरणि अनन्य। ते भक्ता माजी प्रा
धान्य। वैष्णवा माजी ते अग्रगण्य॥ राया ते जाण भागवतोत्तम॥८३॥ गौण
करुनि च्याद्वि मुक्ती॥ जगी श्रेष्ठ भगवद्भक्ती॥ सा उत्तमभक्ताचि स्थिति॥

संक्षेपेतुजप्रतिबोलिलोराया॥४॥पुर्णभक्तिचेनिरुपण॥सांगतांवे
दापडेमौन॥सहस्त्रमुखाचिजिव्हापुर्ण॥थकोनजाणथोटावे॥५॥तद्द
रिभक्तिचियेकांशाता॥तुजम्यांसांगीतलिहेकथा॥म्यावरुनिपरिपुर्ण
ता॥रायास्वभावतातुजाणसि॥६॥हरीसारिखारसाळवक्ता॥सांगता
उत्तमभक्तकथा॥तटस्तपडिलेंसमस्ता॥भक्तभावार्थताअैकोनि॥७॥
तवरावोरोमांचितजाला॥रोमपुळिस्वेदआला॥श्रवणसुखेंलांचाव
ला॥डोलोलागलास्वानंदें॥८॥पुर्णसंतोषानिमनी॥ह्मणेभलेकेलेमु
नी॥घोरनिवालोनिरुपणि॥श्रवणाचिघणितरीनपुरे॥९॥अैकोनिह
रिचेवचन॥राजाह्मणेहेअवजण॥अपरोक्षज्ञानेंज्ञानसंपन्न॥वक्तेपुर्ण
अवघेहि॥१०॥भिन्नभिन्नकरुनिप्रश्न॥अैकणूंअवघ्याचेंवचन॥अैसि
याप्रश्नघ्याराजापुर्ण॥अनुपम्यप्रश्नपुसेल॥११॥रायासिकथेचिपुर्णचा
उ॥पुढाप्रश्नकरीलगाढ॥जेअैकताचिपुरेकोड॥श्रोतेबाढवाढसुखिहो
ति॥१२॥याप्रश्नाचेंगुह्यज्ञान॥श्रवणिपाववीनसंपुर्ण॥वदनिवक्ताश्रीज
नार्दन॥यथार्थपुर्णअर्थवि॥१३॥पावांमधुरध्वनिमधुरगाजे॥परितो

॥९०॥ भा॰ वाजविस्ताचे निवाडे। ते वियेका जनार्दनें साजे॥ यथार्थु वाजे कविक अ॥

ती॥ ७७५॥ इति॥ श्रीमन्माहाभागवते माहापुराणे॥ येकादषस्कंदे॥

निमिजायंत संवादे॥ येकाकार टिकाया द्वितियोध्यायः॥२॥ श्रीस

द्गुरु अनंतार्पणमस्तु॥ श्लोक॥ ५५॥ टिका॥ ७७५॥ एवं संख्या॥ ॥अ

॥५२॥ ॥ ८४९॥ सपूर्ण॥ श्रीरामकृष्णार्पणमस्तु॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥